

BESCHOUWINGEN OVER
HET BOEK NEHEMIA

H. Rossier

BESCHOUWINGEN
OVER HET BOEK
NEHEMIA



Beschouwingen over het boek Nehemia

-

Auteur: H. Rossier
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Eerste editie: 2009
Herziene editie: 2023
Copyright: OudeSporen online uitgeverij

ISBN/EAN

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Hoofdstuk 1 - Nehemia's zending	11
Hoofdstuk 2 - 7 - toestand van het volk in burgerlijk opzicht . . .	14
Hoofdstuk 2 - Nehemia vertrekt naar Jeruzalem en bezichtigt de plaatsen	14
Hoofdstuk 3 - De muur	19
Hoofdstuk 4 - Hindernissen van buiten	32
Hoofdstuk 5 - Hindernissen van binnen.	39
Hoofdstuk 6 - Persoonlijke aanvallen	43
Hoofdstuk 7 - Ordening van de dienst in het huis des Heren, van het stadsbestuur en de geslachtsregisters	50
Hoofdstuk 8 - 10 - De godsdienstige toestand van het volk.	56
Hoofdstuk 8 - Het wetboek en het Loofhuttenfeest	56
Hoofdstuk 9 - Verootmoediging, afzondering, belijdenis	62
Hoofdstuk 10 - Vernieuwing van het verbond	68
Hoofdstuk 12 - De inwijding van de muur	75
Hoofdstuk 13 - De persoonlijke kracht van het geloof.	79
Schets van Jeruzalem volgens Nehemia 3	91

Inleiding

Het boek van Nehemia, de zoon van Hachalja, volgt niet onmiddellijk op dat van Ezra. Het begint in het 20^e jaar van Arthahsasta (Xerxes-Langhand), d.w.z. 13 jaar na de aankomst van Ezra in Jeruzalem (vgl. Ezra 7:7). De gebeurtenissen hieromtrent worden verteld in de hoofdstuk 7 tot 10 van zijn boek. Tijdens die 13 jaren zijn de ‘ontkomenen’ in schande en grote ellende gekomen.

De tempel is weliswaar herbouwd, maar in een stad zonder verdedigingsmiddelen bevinden deze armoedige teruggekeerde ballingen zich voortdurend in gevaar. Ze dreigen onder de aanvallen van hun vijanden te bezwijken, terwijl het huis van God, het onderwerp van hun liefderijke zorg, gevaar loopt opnieuw te worden verwoest.

Het verhaal van Nehemia beslaat een tijdperk van ongeveer twaalf jaar. Het behandelt een ander onderwerp en heeft dus ook een andere strekking dan dat van Ezra. In dit laatste hebben we gezien hoe het altaar weer op zijn plaats is gezet, de fundamenten van de tempel gelegd zijn en het huis zelf is herbouwd. Dit alles is gevolgd door de reiniging van het volk ten aanzien van zijn onheilige verbintenissen. In het boek Ezra gaat het dus om de eredienst van het volk van God en de zedelijke toestand die ermee gepaard moet gaan. Nehemia houdt zich bezig met het herstel van de muren, poorten en huizen van Jeruzalem. Ezra stelt ons dus het herstel van Juda en Benjamin voor in godsdienstig opzicht; Nehemia heeft het over het herstel in

burgerlijk opzicht. In de loop van deze beschouwingen zullen we dan zien welke betekenis dit laatste voor ons heeft.

We treffen hier geen Zerubbabel en geen Jesua aan, de één landvoogd van koninklijken bloede en de ander een hogepriester die aan het hoofd van het volk staan om het te leiden. Er zijn ook geen profeten om een reveil te bewerken, zelfs geen schriftgeleerde uit een priesterlijk geslacht zoals Ezra om het volk de wet van Mozes in herinnering te brengen en het te reinigen. Zeker, deze schriftgeleerde heeft van de koning vrijheid van handelen in burgerlijke zaken gekregen, maar alleen op grond van het vertrouwen dat zijn zedelijk karakter inboezemt (7:25). En hoewel hij het recht bezit dit gezag uit te oefenen, heeft hij dat toch niet nagestreefd. Al zijn ijver en belangstelling zijn gericht op de geestelijke toestand van het volk, dat het huis van God als middelpunt heeft.

Nehemia is geen man van een bepaalde stand, noch iemand van gezag. Hij heeft zijn functie gekregen op grond van het vertrouwen dat de koning, waarvan hij de schenker is, in hem stelt. En op grond daarvan, maar tevens onder de hoge hand van God die alle dingen bestuurt, zelfs menselijke gevoelens, geeft de koning aan Nehemia een opdracht en geeft hem de titel van landvoogd.

Zoals we in het boek Ezra hebben gezien, draagt het volk het karakter van een overblijfsel naar Gods gedachten. Na een periode van moedeloosheid komt er een opwekking en ten slotte een zedelijk herstel door middel van de Schriften. Nehemia geeft een heel ander beeld. De toestand van het volk is in alle opzichten erg achteruit gegaan, zowel zedelijk als in uiterlijke omstandigheden. De tegenstand van de vijand met zijn listen lijkt niet te overwinnen.

Alleen Gods genade kan daaraan een gunstige wending geven, maar dan moeten de werktuigen die Hij wil gebruiken toegerust zijn met geduld, volharding en wilskracht. Dit zijn nu juist de karaktertrekken die Nehemia aan de dag legt.

Hoofdstuk 1 - Nehemia's zending

Nehemia bevindt zich in Susan, aan het hof van dezelfde Perzische koning Artahsasta die Ezra een gunst bewijst als hij uit Babel naar Jeruzalem optrekt. In Susan krijgt Nehemia van één van zijn broers, en van enkele mannen die met hem uit Juda zijn meegekomen, berichten van de 'ontkomenen' over de treurige toestand van de heilige stad. Zij wonen in het gebied aan de overzijde van de rivier, d.w.z. in het land van Israël. Wat hij hoort over de ellende en de smaad van het volk, over de puinhopen van de stad en haar vernielde muren, vervult hem met diepe droefheid. Nadat dit armzalige overblijfsel hersteld is, wordt het onafgebroken bedreigd een prooi te zullen worden van vijanden die samenspannen om het te vernietigen. Het heeft door eigen schuld nog niets opgericht dat blijvend is. Wat hebben de mannen van Juda in al die voorbijgegangene jaren dan toch gedaan? De energie die voor een ogenblik bij hen was opgewekt om zich te reinigen van het kwaad, ontbreekt hun nu om zich tegen de vijand te beschermen.

En wat zal er nu gebeuren? Ezra heeft gedacht dat de wederopbouw van de muren van Jeruzalem noodzakelijkerwijs op de bouw van de tempel zou volgen, als het volk zijn wandel in de geest van die opwekking voortzet. Maar dit is niet het geval geweest. Er zijn jaren voorbij gegaan zonder een enkele gebeurtenis waaruit die geestkracht

blijkt; er is niets anders te bespeuren dan al maar toenemende ellende en smaad.

Als Nehemia dit alles verneemt, verootmoedigt hij zich diep, evenals Ezra en alle mannen Gods dit hebben gedaan in dagen van verval. 'Het gebeurde, toen ik deze woorden hoorde, dat ik ging zitten en begon te huilen. Ik bedreef enkele dagen rouw, terwijl ik voor het aangezicht van de God van de hemel vastte en bad' (vs. 4). Hij doet dit niet voor een bepaalde zonde, zoals Ezra (hfdst. 9), maar vanwege de ellende die het volk door zijn gebrek aan volharding en vertrouwen op God heeft veroorzaakt. Nehemia begint met de trouw van God te erkennen ten opzichte van hen die Hem gehoorzamen; vervolgens belijdt hij Israëls zonden tegenover God, zonder daarbij op enigerlei wijze de zijne en die van het huis van zijn vader en hun gemeenschappelijke ongehoorzaamheid aan Gods Woord uit te sluiten (vs. 5-7). God heeft dreigementen uitgesproken en ze ook uitgevoerd in overeenstemming met wat Hij tegen Mozes heeft gezegd (Deut. 28:64). Maar Hij heeft ook beloften gegeven voor het geval Zijn volk weer tot gehoorzaamheid zou terugkeren. Hij heeft gezegd dat Hij Zijn volk weer zal bijeen vergaderen en weer in het land terug brengen. Dit heeft plaats gevonden (Deut. 30:1-6) en Nehemia bepleit nu de zaak van het herstelde volk: zij zijn nu knechten van de Here. Zal Hij hen verloochen? Onmogelijk! Nehemia is ook een knecht van de Here. Hoe zou God dan niet horen! Nehemia vereenzelvigd zich met het volk in de dienst en in het bewustzijn dat het werk moet worden voortgezet. Hij verlangt er vurig naar omdat hij weet dat het in overeenstemming is met de wil van God om deze 'ontkomenen' van Zijn volk herstel te geven. Maar tegelijkertijd probeert Nehemia zich niet te onttrekken aan het juk

van de volkeren, want dat zou betekenen dat hij tegenover God geen rekening houdt met de ontrouw van het volk.

Deze houding vinden we bij alle geloofsmannen in dagen van verval, bij Zerubbabel, Ezra, Daniël en anderen. Nehemia bidt de Here alleen 'hem barmhartigheid te laten vinden bij deze man' (vs. 11). Zo noemt hij de koning als hij tot God spreekt want dat is hij tegenover de soevereine God, die het hart van de hoog geplaatsten en machtigen bewerkt om ze zijn plannen te doen volbrengen. Als hij voor de koning staat, verandert Nehemia zijn wijze van spreken en geeft hem de eer zoals dat betaamt (2:3), maar tegenover God geeft hij eer en macht aan Hem alleen.

Hoofdstuk 2 - 7 - toestand van het volk in burgerlijk opzicht

Hoofdstuk 2 - Nehemia vertrekt naar Jeruzalem en bezichtigt de plaatsen

In de maand Nisan reikt Nehemia de koning de wijn aan in zijn functie als schenker aan het hof. Deze maand is de eerste van het jaar, dezelfde als de maand Abib waarin het Pascha wordt gevierd en die met de negende maand Chisleu (1:1) deel uitmaakt van het twintigste jaar van Arthahsasta. Zijn gebed (1:11) wordt verhoord nadat hij 'dagen lang', d.w.z. ongeveer vier maanden, rouw heeft bedreven. Het vasten en het verdriet hebben hun sporen nagelaten op zijn gezicht. Het is in die tijd niet geoorloofd met een droevig gezicht voor de koning te verschijnen (Dan. 1:10). Maar God bedient zich juist van dit feit om in de mond van de koning de woorden te leggen die Nehemia gelegenheid geven zijn verzoek te doen.

Dergelijke wonderen als antwoord op onze gebeden gebeuren zó vaak in de dagelijkse omstandigheden van ons leven als gelovigen dat we er nauwelijks aandacht aan schenken. Van dichtbij bekeken is alles

een wonder in de wegen die God met ons gaat. Hij wendt gevaren af, laat ons bepaalde ontmoetingen hebben, verhindert weer andere, verschaft ons bijzondere gelegenheden en verspert ons de één of andere weg. Kortom: overal is zijn hand aan het werk om zijn wegen van genade vóór de gelovigen of dóór hen ten uitvoer te brengen. Zo gaat het ook met Nehemia. ‘Dit is niet anders dan hartenpijn’, zegt de koning tegen hem. Bevend, omdat hij de verlangde verhoring nog niet ziet, doet Nehemia zijn verzoek aan de koning. Echter niet zonder bij zichzelf te bidden tot de God van de hemel¹. Daarna snijdt hij dadelijk het onderwerp aan van de puinhopen van de stad en haar poorten: ‘Waarom zou mijn gezicht niet verdrietig staan, als de stad, de plaats van de graven van mijn vaderen verwoest ligt en zijn poorten door vuur verteerd zijn?’ (vs. 3). Hij verzoekt om naar Juda te worden gezonden om Jeruzalem te herbouwen. ‘Wanneer zult u terugkeren?’ zegt de koning. Nehemia geeft hem een bepaalde tijd op, waarschijnlijk twaalf jaar (zie 2:1 en 13:6).

Er valt nu een belangrijk verschil op tussen Ezra en Nehemia, beide mannen Gods. Een verschil dat echter geen enkele blaam werpt op de laatstgenoemde. Bij de eerste is alleen het geloof werkzaam: ‘want ik schaamde mij ervoor om van de koning een leger en ruiters te vragen om ons te helpen tegen de vijand onderweg’ (Ezra 8:22). Nehemia laat zich echter aanbevelen in de bescherming van de landvoogden

1 ‘De God van hemel’ is de naam van God als degene die de heerschappij aan de heidenen heeft gegeven. Die naam vinden we voortdurend in Ezra en Nehemia. Niet meer ‘de God van de aarde’, want als zodanig had Hij het land aan zijn volk geschonken. maar toen Hij dit laatste om zijn ontrouw tot Lo-Ammi (niet mijn volk) verklaard had, had God die titel prijsgegeven. Eerst later zal Hij die weer aannemen (zie Ezra; Dan. 2:18, 19, 28, 37 en 44).

aan de overzijde van de rivier en verzet zich er niet tegen dat de koning hem door legeroversten en ruiters laat escorteren (2:7 en 9). Hij aanvaardt de steun van de beschermende macht waarvan hij een dienaar is. Niet dat het hem aan geloof ontbreekt, maar in die tijden van grote nood openbaart het zich niet in dezelfde eenvoud als bij Ezra. Als de tempel klaar is, gaat het Ezra er slechts om de gaven naar het huis van de Here te brengen. Hoe waardevoller de schatten die men hem heeft toevertrouwd, hoe duidelijker hij aan de wereld laat zien dat hij in geloof op God vertrouwt om wat Hem toebehoort te bewaren. Niets van dien aard vindt er in het geval van Nehemia plaats; het gaat hier niet om gaven of schatten, zelfs niet om de bescherming van enkele getrouwen waar hij verantwoordelijk voor is. Nehemia is alleen. Zijn taak begint pas als hij in Jeruzalem aangekomen is. Tot op dat ogenblik moet hij zijn afhankelijkheid van de heidense macht erkennen en aanvaarden. Daarna zal hij zijn liefde voor het werk van God moeten laten zien. Hij moet volharden door al deze moeilijkheden heen, die te wijten zijn aan de uiterste zwakheid van het volk en de macht van zijn vijanden. Vanaf dat ogenblik zullen we zien dat deze eigenschappen bij hem in het verloop van de gebeurtenissen te voorschijn komen.

In het gebied van Juda komt Nehemia in aanraking met de oversten Sanballat en Tobia, die God en het volk vijandig gezind zijn. De naam van de tegenstanders is veranderd (vgl. Ezra 5 en 6), de vijandschap is gebleven. Zo blijft ook vandaag de dag de wereld onder andere namen dezelfde wereld die twintig eeuwen geleden de Christus heeft gekruisigd. In de ogen van deze vijanden 'was het volstrekt kwalijk dat er iemand gekomen was om het goede te zoeken voor de Israëlieten' (vs. 10). In Jeruzalem, het eindpunt van zijn reis, wenst Nehemia

eerst zelf kennis te nemen van de omvang van het kwaad. Hij is in Juda aangekomen met de legeroversten en ruiters van de koning van Perzië. Maar als het om het werk gaat heeft hij alleen maar het dier bij zich waarop hij rijdt, d.w.z. zijn eigen hulpmiddel. Hij is in geen ding afhankelijk van de hulp die de wereld hem bieden kan. En daarin openbaart zich nu zijn geloof. Jeruzalem heeft geen verweer tegen de vijand en haar puinhopen liggen er zo bij, dat er zelfs geen pad meer is waarover Nehemia's rijdier kan voortgaan (vs. 13 en 14). Dit is dus wel een plaats waar het aankomt op geloof. Als God ons een werk heeft toevertrouwd, hebben we alleen Hem te raadplegen en zijn we net als Nehemia noch van de wereld, noch zelfs van 'de priesters, de edelen, de machthebbers' afhankelijk (vs. 16). Dit is een heel belangrijk beginsel voor iedereen die door de Heer uitgezonden wordt.

Pas nadat hij zich tot in detail van het kwaad op de hoogte heeft gesteld, kan Nehemia, overtuigd van zijn zending en onder het toezicht van God, het volk tot activiteit aansporen om verbetering te brengen in de toestand van verval. In de verzen 17 en 18 geeft hij hun drie redenen om de muur van Jeruzalem te komen herbouwen.

1. het verval en de grote ellende waarin de stad en zichzelf verkeren;
2. de genade van God, die hem moed gegeven heeft, 'de hand van mijn God die goed over mij geweest was';
3. de woorden en de hulp van de koning, door God zelf beschikt, zoals hij in vers 8 zegt: 'omdat de goede hand van mijn God over mij was'.

Uit deze woorden zien we dat Nehemia geestelijk van Ezra's geslacht is. Hij vertrouwt op God, die in genade dit vertrouwen ten volle beantwoordt (zie Ezra 7:6, 9 en 28; 8:22 en 31).

Nehemia kan, zoals later de Heer, 'getuigen van wat hij gezien had' (Joh. 3:11). Maar in plaats van mensen te ontmoeten die zijn getuigenis niet aannemen, zoals de Heer, vindt hij harten die uit eigen behoefte en door het bewustzijn van hun verval gedreven worden, waardoor hij wordt bemoedigd. Hij is verheugd als hij uit hun mond de woorden hoort: 'Laten wij opstaan en gaan bouwen! En ze grepen moed voor het goede werk'. Zo heeft God dus alles tevoren al in orde gemaakt: het instrument is er en harten die bereid zijn bemoedigingen en aansporingen aan te nemen.

De vijanden Sanballat, Tobia en Gesem drijven de spot met dit onbeduidende overblijfsel, zij verachten het. Zij kunnen niet anders omdat zij God niet kennen. Ze kunnen niet vermoeden dat vreesachtige en krachteloze lieden een werk zullen volbrengen dat door het menselijk verstand onmogelijk wordt geacht. Maar daar blijft het niet bij. Ze proberen degenen die vastbesloten zijn aan het werk te gaan vrees aan te jagen: 'Wilt u tegen de koning in opstand komen?' roepen zij uit. Maar Nehemia laat zich door niets en niemand aan het wankelen brengen. Hij antwoordt: 'De God van de hemel, Hij zal ons doen slagen en wij, Zijn dienaren, zullen opstaan en gaan bouwen. Maar u hebt geen deel, geen recht, en geen herinnering in Jeruzalem'. Het is hetzelfde beginsel dat het volk in Ezra 4:3 kenmerkt. Ja, of het nu de bouw van het huis betreft of het oprichten van de muren van de stad, dit beginsel verandert niet. Het volk van God mag zich op geen enkele manier verbinden met de

wereld om het werk van God te doen, in welke vorm het zich ook presenteert.

Eén van de overheersende karaktertrekken van het boek Nehemia is dat de afzondering van wat niet Joods is, zorgvuldig wordt bevestigd en gehandhaafd, ondanks het loslaten van de beginselen door enkelen. ‘U hebt geen deel, geen recht, en geen herinnering in Jeruzalem’, wordt bevestigd door het daaropvolgend gedrag van het volk. En als hun oversten niet gewetensvol zijn in dit opzicht, worden zij berispt en voor allen beschaamd gemaakt (zie 9:2; 10:30; 13:1, 3, 28 en 30).

Hoofdstuk 3 - De muur

Voordat we dit hoofdstuk in bijzonderheden gaan beschouwen, willen we enkele woorden wijden aan wat de bouw van de muur voor ons betekent. Zoals we in het boek Ezra naar de typische zin van de herbouw van de tempel hebben gespeurd.

Het is voor de gelovige een hoge roeping om te arbeiden aan de bouw van de gemeente, bouwstoffen aan te brengen aan het huis van God en op het fundament, dat Christus is, verder te bouwen (1 Kor. 3:10-16). Maar er is nog een andere plicht, nl. de wederoprichting van de muren van de ‘heilige stad’.

Muren vormen een afzondering van mensen die buiten zijn en tegelijk een verdediging tegen vijandelijke aanvallen. Muren omringen de stad, sluiten haar in en dienen om haar tot één geheel te maken. Zo wordt zij een administratieve eenheid met eigen wetten, gebruiken

en bestuur die aan zichzelf genoeg heeft. Van vreemde elementen gescheiden en tegen elke vermenging beveiligd. In Jeruzalem omsluiten de muren het volk van God en tegelijk beschermen zij het heiligdom.

Muren zijn ook, zoals eerder gezegd, een verdedigingsmiddel. Ze zijn er om de aanvallen van de vijand af te slaan en dienen voor de veiligheid van de inwoners. Wanneer we deze omschrijving op de tegenwoordige omstandigheden toepassen, zien we gemakkelijk het belang er van in. De stad van God, zijn woonstede, de gemeente, is door onze schuld te gronde gericht en onzichtbaar geworden in de ogen van de mensen. Moeten we haar nu maar in die ruïneuze toestand aan haar lot overlaten? Stellig niet! Als we het inzicht van een Nehemia hebben, zullen we begrijpen dat het dringend nodig is de burgers van de hemelse stad bijeen te brengen en aan hun zichtbare eenheid te arbeiden. Zelfs al weten we heel goed dat die eenheid slechts in Gods raadsbesluit bestaat.

Als Nehemia had willen wachten tot alle in Perzië, Medië en in het gebied van Babel verstrooide inwoners van Jeruzalem weer naar hun woonplaats waren teruggekeerd, zou zijn zending tevergeefs geweest en zijn activiteit ongebruikt gebleven zijn. Wanneer de stad eenmaal omsloten is, laat God haar niet langer als een verlatene. Zijn Geest weet de ijver te wekken om de leemte te vullen die door de afwezigheid is veroorzaakt, ook al is het nog zwak.

We zullen ook begrijpen dat wij een beschermende muur moeten bouwen tegen de aanvallen die de wereld onder leiding van satan op de gelovigen doet. Satan wil hen verhinderen voor Christus stand te houden. Die muur is Christus, is God, is Zijn Woord, het Woord van

het heil en van de lof (Zach. 2:5; Jer. 15:20; Jes. 60:18; 26:1). Het is de enige veiligheid die wij de kinderen van God kunnen bieden.

Tenslotte zullen we begrijpen dat het de plicht van elke dienstknecht van de Here is om de familie van gelovigen, de medeburgers van de heiligen, gescheiden te houden van alle kwaad. In welke vorm dat zich ook voordoet, individueel of collectief, zedelijk of leerstellig, godsdienstig of werelds, vleeselijk en aards, opdat deze familie zichtbaar wordt in de ogen van de wereld en door haar herkend kan worden.

‘Wij zullen opstaan en gaan bouwen’, zegt het volk. Laten we niet zeggen dat dit een onmogelijke taak is; ‘onmogelijk’ geldt wel voor de mens, maar nooit voor God. En al zijn we dan maar met twee of drie bezig met het ‘bouwen aan de muur’, God zal er zijn goedkeuring aan schenken en zijn goede hand zal over ons zijn.

Ons werk bestaat echter niet alleen uit het oprichten van de muur, we moeten ons ook met de poorten bezig houden. De vijand wist wel wat hij deed door de poorten van Jeruzalem met vuur te verbranden (2:3, 13 en 17). Evenzeer als de muur, zelfs meer dan die, zijn de poorten van een stad zeer belangrijk. Men kan ze openen om de inwoners vrij naar binnen of naar buiten te laten gaan, maar ook om elk vreemd element, schuldig, besmettelijk of misdadig, dat er wil wonen, buiten te sluiten. De poorten worden ‘s nachts gesloten zodat de burgers de stad niet zullen verlaten in het uur van gevaar, maar ook tevens om niets binnen te laten komen dat in strijd is met de wetten van de stad. Vooral ook om te verhinderen dat verraders binnensluipen die, gebruik makend van een verslachte bewaking, de poorten voor de vijand zouden kunnen opendoen.

Zo heeft ook de stad naar Gods gedachten poorten waardoor de aantrekkelijkheid van de wereld, valse leringen en ketterijen of valse broeders, binnen kunnen dringen of uitgeworpen worden. Maar aan de andere kant staan ze wijd open voor alles wat uit God, van Christus en uit het Woord is. Helaas vinden we geen spoor meer van dit alles in het grote huis dat de naam van Christus draagt als we zoals Nehemia de ronde doen langs de puinhopen. Maar laten we de moed niet verliezen. Als we het plan hebben de muren weer op te trekken, laten we ons dan ook bezig houden met het herstel van de poorten. De goede hand van onze God zal dan over ons zijn. Laten we niet rusten, maar elkaar tot die arbeid aanmoedigen. Ons werk zal maar zwak en onvolkomen zijn; laten we echter niet vergeten dat God het erkent. Eens zal Hij er zijn werk voor in de plaats stellen, in het nieuwe Jeruzalem, waarvan ‘haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal geen nacht zijn... Al wat onrein is, zal er niet inkomen, en ook niemand die zich bezig houdt met gruwelen en leugens, maar alleen zij die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam’ (Openb. 21:25 en 27).

‘Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, zodat... zij door de poorten de stad mogen binnengaan. Maar buiten bevinden zich de honden, de tovenaars, de ontuchtplegers, de moordenaars, de afgodendienaars en ieder die de leugen liefheeft en doet’ (Openb. 22:14 en 15).

Deze inleidende woorden zullen ons helpen bij het gedetailleerde onderzoek en de toepassing van het hoofdstuk dat voor ons ligt. Het kan in twee delen verdeeld worden:

1. de herbouw van de muur die Jeruzalem omgeeft (vs. 1-15),

2. de herbouw met betrekking tot 'de stad Davids' en de tempel.

Onder aanvuring van een man van geloof, of liever door de krachtige werking van de Heilige Geest die door deze man spreekt, hebben aanzienlijken en geringen zich gereed gemaakt en laten zien dat zij van harte bereid zijn het werk te ondernemen. Als vanzelfsprekend ontmoeten we dan in de eerste plaats het geestelijk hoofd van het volk, de hogepriester Eljasib met zijn broeders, de priesters. 'Toen stonden ... op en herbouwden de Schaapspoort. Zij heiligden die en plaatsten de deuren ervan. Tot aan de Honderdtoren heiligden ze hem, tot aan de Hananeëltoren' (vs. 1). Op het eerste gezicht schijnt de uitgestrektheid en de uitvoering van hun werk niets te wensen over te laten.

De Schaapspoort ligt het dichtst bij de tempel, in het noorden van de stad. Bij de herbouw van dit deel van de muur zijn twee torens inbegrepen, een bijzonder belangrijk en moeilijk werk. De Schaapspoort zelf wordt van deuren voorzien, maar de sluitbalken en grendels ontbreken er aan. En zo is van het begin af deze toegang tot Jeruzalem niet goed bestand tegen hen die de stad willen binnendringen. Eljasib heeft daarbij misschien wel bijzonder belang. Hij is verwant aan Tobia, de Ammoniet, één van de drie grote tegenstanders van het volk van God. Hij heeft voor hem zelfs een kamer in de voorhoven van de tempel ingericht! (13:5 en 7). Een kleinzoon van deze zelfde Eljasib is een schoonzoon van de tweede grote vijand van de Joden, de Horoniet Sanballat. Is Eljasib hier te kwade trouw? Niemand zou dit moeten kunnen zeggen, maar een verbintenis met de wereld, door het feit dat we die wensen te ontzien, drukt een stempel van onvoltooid zijn op ons werk. De vijand kan

van deze gelegenheid gebruik maken. Dit verzuim is des te ernstiger naarmate, zoals hier, de arbeider in groter aanzien is. En toch is het een belangrijk werk omdat het het huis van God betreft. Een arbeid waarmee God rekening houdt, maar die zonder Nehemia's waakzaamheid en optreden de poort opengelaten zou hebben voor een snelle en onherstelbare ondergang.

Naast de priesters bouwen de mannen van Jericho (vs. 2). Zij zijn uit hun stad opgetrokken (vgl. Ezra 2:34 en 70; Neh. 7:36) met het doel hun broeders in Jeruzalem te helpen. Hun werk valt niet op; zij bouwen geen poort of toren, maar zij werken mee aan de verdediging van de stad tegen het kwaad van buiten. Een deel van deze taak wordt aan één man toevertrouwd, aan Zakkur, de zoon van Imri. De instrumenten die God gebruikt zijn zeer verschillend, maar elk daarvan is nuttig en niemand mag zich laten vervangen of zelf zijn werk kiezen. Of zij met meerderen verbonden zijn, of dat er één alleen werkzaam is, zij hebben geen andere taak dan te arbeiden op de plaats die God elk aanwijst.

De zonen van Senaä (misschien een stad of een district in het gebied van Jericho) worden na hen genoemd. 'De Vispoort bouwden de nakomelingen van Senaä. Zij maakten er een zoldering in en plaatsten de deuren ervan, met zijn sluitbalken en zijn grendels' (vs. 3). Deze poort in het noorden van Jeruzalem gelegen, staat evenals de Oude poort bijzonder aan de aanvallen van de vijand bloot. Van die kant vallen de Assyriërs de stad aan om ze in te sluiten en te belegeren. De zonen van Senaä zien het belang er van in, zij staken hun werk niet, voordat de sluitbalken en grendels geplaatst zijn.

In de verzen 4 en 5 zien we eerst Meremoth, de zoon van de priester Uria, een trouw geacht man, aan wie de metgezellen van Ezra alle vrijwillige gaven ter hand hebben gesteld die uit Babel naar Jeruzalem gestuurd zijn (Ezra 8:33 en 34). Zijn ijver beperkt zich niet tot het herstel van een enkel stuk van de muur. Hij is de eerste - anderen zullen hem daarin nog navolgen - die een tweede stuk, en wel vóór het huis van de hogepriester Eljasib (in verband met de stad Davids en de tempel) herstelt. Zijn vlijt brengt hem er toe de vertegenwoordiger van het volk van God te beschermen. Zo is het ook in de dagen van de apostelen en zo is het ook nu voor ons. De trouw die betoond wordt in een dienst van geringe betekenis, maakt de arbeider daarna geschikt voor een taak die rechtstreeks betrekking heeft op onze Hogepriester, Christus.

Mesullam, in dit hoofdstuk ná Meremoth genoemd, is iemand met een twijfelachtig karakter. Hij is een verwant van Tobia, aan wiens zoon Johanan hij zijn dochter tot vrouw gegeven heeft. Waarschijnlijk is hij van een priesterlijk geslacht en heeft Eljasib hem misschien door zijn voorbeeld beïnvloed. Ondanks deze ongelukkige verbintenis geeft hij blijk van ijver voor het huis van God, doch niet van dezelfde aard als die van Meremoth. Want als hij daarna aan de stad Davids werkt, is dat in de eerste plaats om zijn eigen woning te beveiligen (vs. 30).

Naast hem behoort Zadok tot hen die niet bang zijn om geïsoleerd te werken op eigen verantwoording. Naast deze drie mannen zijn de Tekoïeten met het herstel bezig. Zij zijn inwoners van een stad in Juda, Tekoa, niet ver van Bethlehem (Amos 1:1; 2 Sam. 14:2). 'Maar de vooraanstaanden onder hen zetten hun schouders niet onder de

dienst van hun heren². Dit gebrek aan ijver, deze onverschilligheid van de aanzienlijken heeft voor het geheel - en moge het zo altijd zijn - niet de gevolgen die in een dergelijk geval zo vaak voorkomen. Integendeel, de Tekoïeten beijveren zich te meer als zij zien dat hun leiders hen niet steunen. We vinden hen in vers 27 dat zij 'een tweede gedeelte' herstellen aan de stad van David, 'tegenover de grote hoog uitstekende toren tot aan de muur van de Ofel'. De Ofel, waarop de woningen van de Nethinim, de tempeldienaren, zich bevinden, heeft een verbindingsweg met één van de tempelpoorten. De vermelding van deze plaats vinden we opnieuw in Jesaja 32:14: 'Ofel en wachttoren'.

Jojada, de zoon van Paseah, en Mesullam, de zoon van Besodja, twee mannen zonder verdere bekendheid in de Schrift, herstellen 'de Oude Poort' in het noordwesten van de muur. Haar naam doet vermoeden dat zij ongetwijfeld één van de oudste stadspoorten is geweest (vs. 6). Deze twee mannen trekken samen op om dit belangrijke werk te doen. Voor een dergelijke arbeid is de samenwerking van al de zonen van Senaä nodig. De verbondenheid van deze beide onbekenden bewerkt een aanzienlijk resultaat; een leerzame les voor ons! Het woord 'daarnaast', gebruikelijk in dit hoofdstuk, ontbreekt hier als het over hun werk gaat. Zij nemen een aparte plaats in. Zij zijn in geen enkel opzicht afhankelijk van hun broeders hoewel ze hun bijdrage aan de gemeenschappelijke arbeid leveren. Zulke mannen bereiken een hoog niveau. Ze werken nauwgezet, niets ontbreekt

2 Noot van de vertaler. Sommige vertalingen hebben 'Heer'. Met een kleine 'h' zoals hierboven, duidt dit woord Nehemia aan, die immers als landvoogd aangesteld was.

aan de poort die zij bouwen, zoldering noch deuren, sluitbalken of grendels. Zij zijn dan ook een voorbeeld voor anderen.

Inderdaad, want daarnaast zijn de Gibeoniet Melatja en de Meronothiet Jadon, een man uit Galilea, bezig. De duistere of verachte afkomst van deze beide personen bestaat echter niet in de ogen van God, maar wel in de ogen van de mensen.

Uzziël, de zoon van Harhoja, uit de edelsmeden, en Hananja, een zalfbereider, zijn niet met elkaar verbonden in het werk zoals hun voorgangers, hoewel zij eensgezind arbeiden. Hun werkzaamheden, die in dienst staan van de wereld, zijn niet onverenigbaar met het herstel van de stad van God. De Heer kiest zijn instrumenten uit alle klassen en betrekkingen, en niet alleen uit kringen waar de mensen hen uitsluitend zouden zoeken³.

Dezelfde opmerking is van toepassing op Refaja, de zoon van Hur, 'hoofd van de ene helft van het district Jeruzalem' (vs. 9). Evenzo op Sallum (vs. 12), een geacht man, die dezelfde functie bekleedt als Refaja, maar wat hem betreft voegt het Woord eraan toe 'hij en zijn dochters'. Hier is het werk in handen van vrouwen, maar omdat het in het openbaar gebeurt, verrichten zij het onder de verantwoordelijkheid en in afhankelijkheid van hun vader. Treffend is het echter te zien hoe zij uit liefde voor de stad van God en het

3 Noot van de schrijver. Een zekere duisterheid in de tekst kan doen vermoeden dat de Chaldeeën deze kant van de muur niet helemaal verwoest hebben (evenmin als 'de brede muur'). In dit gedeelte bevond zich de 'Efraïmpoort', die hier niet genoemd wordt (zie 8:17). Het plein van de Efraïmpoort, vroeger door de muur omsloten, lijkt mij niet in het herstel begrepen te zijn geweest (zie 'Schets van Jeruzalem volgens Nehemia 3' op pagina 91).

herstel van zijn volk, zich tot een arbeid dwingen waartoe hun sekse niet geroepen is en waarvoor hun krachten ontoereikend lijken.

Jedaja (vs. 10) is 'tegenover zijn eigen huis' bezig. Zijn eerste zorg is zijn eigen gezin te vrijwaren voor het binnendringen van de vijand. Zo is het ook met Benjamin, Hassub en Azarja (vs. 23), met de priesters en Zadok (vs. 28 en 29). Die denken allemaal eerst aan het in veiligheid stellen van de hunnen; hoe wenselijk en heilzaam is dit te allen tijde onder de heiligen. Hoe zal men zich als verdediger van het volk van God opstellen, als men zijn eigen huis niet tegen het kwaad weet te beschermen? Dezelfde ijver strekt Gideon tot eer wanneer hij wordt geroepen om Israël te richten (Richt. 6:25-35).

Het voorbeeld van Jodaja en Mesullam draagt nog meer vrucht. Twee mannen, Malchia en Hassub, herstellen de Bakoventoren, die de hele westelijke muur omvat. Een werk dat even belangrijk is voor het signaleren van gevaren als voor de verdediging. Zij doen ook nog 'een tweede gedeelte', een bewijs van hun onvermoeibare ijver. Hanun en de inwoners van Zanoah (vs. 13) herstellen de Dalpoort in het zuidwesten van de stad met dezelfde zorg als de zonen van Senaä. Zij doen er bovendien nog een stuk muur van duizend el bij, tot aan de Mestpoort in het zuidoosten, d.w.z. de hele muur aan de zuidkant. Wat een ijver! En het lijkt erop dat Hanun (als het tenminste dezelfde is) het daarbij niet laat want in vers 30 wordt gezegd dat hij 'een tweede gedeelte' herstelt.

Malchia, de zoon van Rechab (vs. 14), een erkend overste, herstelt de Mestpoort in het zuidoosten. Hij is de eerste die alleen een poort bouwt. Het is het vermelden waard dat hij een Rechabiet is, die gekenmerkt wordt door volharding in het geloof.

Sallun (vs. 15), een ander geachte overste, gaat nog heel wat verder. Hij herstelt niet alleen de Bronpoort, hij brengt deze ook in volledige staat van verdediging. Hij bouwt ook nog 'de muur van de vijver van Siloam' bij de tuin van de koning 'tot aan de trappen die afdalen vanuit de stad van David'. Sallun is zeker de eerbied en de dank van het volk waard! De beschermende poort, het verfrissende en geneeskrachtige water en de schaduw die uitnodigt om te rusten, behoren tot zijn activiteiten. Jeruzalem heeft aan hem de blijdschap te danken over deze onschatbare zegeningen, de resultaten van zijn energie om het goede voor zijn broeders te zoeken!

Met het 16e vers beginnen we met de eigenlijke stad van David. We zijn uit het noorden van de stad, die met de tempel gebouwd is op de berg Sion, vertrokken, zijn de stad rondgetrokken en ten slotte uitgekomen in het zuiden van de stad van David, bij de trappen die daarvan afdalen. Voor herstel blijft dus nog alleen het laatste en belangrijkste gedeelte van de heilige stad over. Dat is door zijn ligging en verhevenheid boven het Kedrondal al tegen elke directe aanval van de vijand beschermd. De vage plaatsbeschrijving van dit gebied maakt dat enkele bijzonderheden moeilijk te begrijpen zijn, maar omdat ze van ondergeschikt belang zijn, kunnen ze wel weggelaten worden. We merken bovendien op dat vanaf het 16e vers het woord 'daarnaast' in het algemeen wordt vervangen door 'daarachter'. Dat lijkt erop te wijzen dat het werk van verschillende kanten tegelijk aangepakt kan worden. Nehemia, de zoon van Azbuk, is net als veel anderen voor ons een onbekende, hoewel hij hier een vooraanstaande plaats inneemt. Door zijn werkzaamheid maakt hij de weg vrij voor belangrijker ondernemingen.

In de verzen 17 tot 21 maken we kennis met de arbeid van de Levieten. Rehum is met Zerubbabel opgetrokken (12:3). Later is hij een van de ondertekenaars van het verbond (10:25); zo ook Hasabja (10:11), die ‘voor zijn district’ herstelwerk doet en die ook een hoofd van de Levieten is. Hij is speciaal aangesteld om de lofzangen te leiden (12:24). In elk geval worden deze beide mannen voorgesteld als ‘naast elkaar’ arbeidende. Bavai (vs. 18) bekleedt dezelfde waardigheid over hetzelfde district als Hasabja, maar hij wordt later niet meer genoemd. Ezer treffen we op de goede plaats aan, als de koren elkaar ontmoeten op de dag dat de muur ingewijd wordt (12:42). Baruch schijnt de zoon te zijn van de Zabbai die volgens Ezra 10:28 een vreemde vrouw genomen heeft. Een dergelijk feit dat in zijn familie is voorgekomen, moet bij deze vrome man wel dubbele waakzaamheid teweegbrengen om het priesterschap voor onheilige kontakten te behoeden. ‘Vol ijver’ herstelt hij een stuk ‘van de Punt tot aan de deur van het huis van de hogepriester Eljasib’, die zoals we al gezien hebben, die zorg dringend nodig heeft. Meremoth (vs. 21), die al in vers 4 vermeld is, is vanaf het begin trouw geweest. Hij voelt evenals Baruch, en zelfs meer dan deze, het gevaar dat de hogepriester bedreigt. Zijn ‘tweede gedeelte’ werk is van onschatbare waarde. Hij herstelt eensgezind met Baruch een tweede gedeelte ‘van de huisdeur van Eljasib tot aan het einde van het huis van Eljasib’.

In vers 22 zien we de priesters, van de vlakte van de Jordaan. Zij lijken geen bepaald doel op het oog te hebben. Benjamin (vs. 23) neemt later deel aan de inwijding van de muur (12:34). Hassub ondertekent later het verbond (10:23). Azarja, die net als Benjamin en Hassub zijn huis probeert te beschermen, onderscheidt zich later in bijzondere mate; hij legt de wet uit aan het volk (8:8), zet zijn

zegel onder het verbond (10:2) en neemt deel aan de inwijding van de muur (12:33). Bij Binnui wordt gesproken over ‘een tweede gedeelte’, nl. ‘van het huis van Azarja tot aan de Punt, tot aan de hoek’ (vs. 24). Dat lijkt te betekenen dat hij ook Azarja helpt bij de bescherming van zijn huis. Deze Binnui behoort eveneens tot hen die hun zegel zetten onder het verbond (10:9). Palal is aan het herstel bezig terwijl zijn blikken over de getuigen van het koninklijk gezag gaan en het oordeel over de schuldigen, van de toren die vanaf het huis van de koning naar boven uitsteekt, die aan het binnenplein van de wacht staat (vs. 25). In hetzelfde vers vinden we Pedaja, de zoon van Paros. Verscheidene van zijn broeders hebben vreemde vrouwen genomen (Ezra 10:25). Later helpt hij bij het voorlezen van het verbond (8:5) en draagt mede de zorg voor de uitdelingen onder de Levieten (13:13). Het lijkt hier te gaan om het deel van de tempeldienaren die op de Ofel wonen (vs. 26). De priesters (vs. 28) dragen, als veel anderen, hun eigen huis op het hart, maar schijnen zich niet bezig te hebben gehouden met de Paardenpoort. Zadok, de zoon van Immer (vs. 29), is een andere persoon dan die van vers 4. Eén van beiden zet later zijn zegel onder het verbond (10:22) en wordt over de voorraadkamers aangesteld (13:13).

Semaja, de zoon van Sechanja, is de bewaker van de Oostpoort’, de voornaamste poort van het omsloten tempelplein. Die naam vinden we later bij alle belangrijke gelegenheden terug. Als Sechanja, zijn vader, poortwachter geweest was, zou Jeruzalem groot gevaar hebben gelopen van de kant van Tobia (6:18). Hananja en Hanun herstellen een tweede gedeelte (vs. 30; vgl. vers 8 en 13). Malchia (vs. 31) heeft een vreemde vrouw genomen (Ezra 10:25 of 31), maar heeft zich gereinigd. In vers 32 slaan een groot aantal edelsmeden en handelaars

de hand aan het werk en bereiken het punt van de muur van de stad van David waar het werk is begonnen, bij de Schaapspoort

De meesten van al de genoemde mannen behalen, zoals we zojuist gezien hebben, 'een hoge graad' door hun ijver om de muren van de stad van David op te richten. Zouden we daaruit niet een les voor onszelf trekken? Komt het stilzwijgen en de onbekwaamheid van zoveel kinderen Gods in de dienst, niet voor het grootste deel voort uit het feit dat zij, evenals 'de vooraanstaanden onder de Tekoïeten' bij het begin hun schouders liever niet hebben willen zetten 'onder de dienst van hun Heer'? Omdat het werk dat God hen aangewezen heeft een arbeid is die inspanning, volharding en opoffering van eigen tijd van hen vraagt?

Hoofdstuk 4 - Hindernissen van buiten

Hoofdstuk 3 heeft ons een volledig en ononderbroken overzicht gegeven van het herstel van de muren van Jeruzalem. Hoofdstuk 4 deelt ons mee wat er tijdens de duur van dit werk gebeurt. 'Het gebeurde, toen Sanballat gehoord had dat wij de muur herbouwden, dat hij in woede ontstak en zeer geërgerd was. Hij bespottte de Joden en zei in tegenwoordigheid van mijn broeders en het leger van Samaria: Wat doen die zwakke Joden? Zal men hen hun gang laten gaan? Gaan zij offers brengen? Willen zij het vandaag nog klaarkrijgen? Willen ze de stenen uit de puinhopen weer tot leven wekken, hoewel die verbrand zijn? En Tobia, de Ammoniet, stond naast hem en zei: Ook al bouwen ze, als er slechts een vos op klimt, maakt hij een bres in hun stenen muur' (vs. 1-3).

De haat van deze hardnekkige vijanden van de Joden is des te groter omdat zij zelf enige kennis van de ware God hebben. Sanballat heeft aan het hoofd van de strijdkrachten van Samaria gestaan, waar de afgodendienst niet geheel gescheiden was van de dienst van de Here. We zullen dit steeds tegenkomen. Wat de godsdienst betreft zijn zij, die de waarheid met valse leer vermengen, vijandiger tegen het christelijk getuigenis dan het gewone heidendom. De wereld, die haar godsdienst uit de Bijbel en de evangeliën put en haar geloofsbelijdenis uit zekere schriftuurlijke waarheden opgesteld heeft, staat doorgaans aan het hoofd van dit verzet. Zij kan hen die de muren en poorten van de stad van God opbouwen niet verdragen omdat deze verdedigingsmiddelen tegen haar zijn gericht. De vijandschap begint met spot en dat schrikt de schuchteren meer af dan haat. Spot nu is één van de wapens van Sanballat (2:19; 4:1). Ook wij zullen daardoor beïnvloed worden als onze harten niet hebben gebroken met oude verbindingen met de wereld. We zullen in dat geval voor spot en verachting vrezen en terugdeinzen voor een openlijk tonen van onze gemeenschap met het geringe volk van God, ‘deze zwakke Joden’, die zo vermetel zijn de bressen te herstellen en hun broeders te helpen bij het afslaan van de vijandelijke aanvallen.

In de verzen 4 en 5 roept Nehemia de wraak van God uit over deze mannen omdat zij krenkend opgetreden zijn tegen hen die herbouwen. Wij mogen een dergelijk verzoek niet tot God richten want ons roepen tot Hem is en mag niet anders zijn dan een roep om genade. Dit weten we echter: God voelt de hoon, de vijandschap van de wereld tegen de familie der gelovigen. ‘Het is namelijk rechtvaardig bij God aan hen die verdrukken verdrukking te vergelden’(2 Tess. 1:6). Aan de andere kant mogen we ervan verzekerd zijn dat de

tegenstand van de vijand niet verhinderen zal dat Gods werk voltooid wordt. We hebben slechts geloof nodig dat zich op God verlaat en de Geest die onze harten sterkt tot de arbeid. Nehemia voegt er aan toe: ‘Maar wij bouwden de muur, zodat heel de muur tot de helft ervan aaneengevoegd werd, want het hart van het volk was erop gericht om te werken’ (vs. 6). Of het nu gaat om de verdediging of om de verovering van Jeruzalem, de beginselen blijven dezelfde. Tobia zegt: ‘Als er slechts een vos op klimt, maakt hij een bres in de stenen muur’, maar Nehemia zegt: ‘Wij bouwden de muur’. De Jebusieten zeggen tegen David: ‘U komt hier niet binnen, want zelfs de blinden en de kreupelen zullen u teruggedrijven’, maar ‘David veroverde de burcht Sion’ (2 Sam. 5:6 en 7). We hebben zojuist de tegenstand gezien bij de oprichting van de muren tot halve hoogte (vs. 6). Als de bressen zich evenwel beginnen te sluiten, neemt de woede van de vijanden toe; ‘Zij spanden allemaal samen om tegen Jeruzalem te gaan strijden en verwarring te stichten’ (vs. 8). Wat moet er nu worden van dit armzalige volk, dat zich niet langer geplaats ziet tegenover de tegenstand van afzonderlijke vijanden, maar tegenover een gramstorige coalitie met eenzelfde moorddadig voornemen? In vers 9 vernemen we dat er in zo’n geval twee dingen nodig zijn: ‘Maar wij baden tot onze God en plaatsten een wacht tegen hen, dag en nacht, vanwege hen’. Het eerste ding is dus het vertrouwen op God alleen en de afhankelijkheid van Hem, in het gebed tot uitdrukking gebracht: ‘Wij baden tot onze God’. Hij is de grote hulpbron. Deze overtuiging doet Nehemia een weinig later zeggen: ‘Wees niet bevreesd voor hen. Denk aan de grote en ontzagwekkende Heere’ (vs. 14) en ook in vers 20: ‘Onze God zal voor ons strijden’. Daarin ligt onze kracht die in God is en ons altijd wordt geschonken, als we

de plaats van afhankelijkheid voor Hem innemen. Het tweede is de waakzaamheid: 'Wij plaatsten een wacht tegen hen, dag en nacht'. Deze beide dingen zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden: 'Weest dus bezonnen en nuchter tot gebeden' (1 Petr. 4:7).

Ondanks deze woorden wordt Juda moedeloos. 'Toen zei Juda: De kracht van de lastdragers schiet te kort en er is veel puin; wij zijn daarom niet in staat de muur te herbouwen' (vs. 10). Hoe vaak hebben we dat niet zien gebeuren of zelf ondervonden. Men verliest de moed als de taak geweldig groot en de vijand machtig is! De last is te zwaar en er is veel puin; wij zijn niet in staat te bouwen. Zij die zo redeneren hebben zich stellig niet met Nehemia verenigd in het gebed of bij het uitzetten van de wachtposten. In plaats van hun oog op God te richten, zien zij op zichzelf en de bezwaren.

Als Nehemia naar deze klachten had geluisterd, wat zou er dan van Juda geworden zijn. Want in die dagen maakt de vijand van alles gebruik. 'Zij zullen het niet te weten komen en het niet zien', zeggen de tegenstanders, 'tot wij in hun midden gekomen zijn en hen doodgeslagen hebben; zo zullen we het werk laten ophouden' (vs. 11).

Er komt nog een ander ongelukkig element in die verwarde toestand bij. De Joden, 'die bij hen woonden', komen de werklieden van Jeruzalem wel tien keer waarschuwen. Ongetwijfeld hebben deze Joden geen kwade bedoelingen, maar hun betrekkingen met de tegenstanders zijn toch niet geschikt om het hart van het volk te sterken.

Hoe dikwijls hebben we in dagen van verwarring niet waarschuwingen van die kant gehoord: Men is u kwaad gezind; de vijand is machtig. Wees voorzichtig, als u zich verzet, lokt u een algemene aanval uit. Op te merken valt dat deze raadgevers geen enkel middel ter verbetering van de toestand aandragen en zo maken zij de angst van de zwakken steeds groter. Maar de man Gods, bij wie de te volgen weg al vaststaat, put echter nieuwe moed en kracht uit hun waarschuwingen. Het is aan de geestkracht die hij vindt in de gemeenschap met zijn God te danken dat het toneel verandert. En diegenen van het volk die tot dusver alleen maar werklieden geweest zijn, worden nu krijgslieden, gereed om de vijand terug te drijven.

Ook wij, gelovigen, moeten in de moeilijke tijden die we doormaken, die twee karaktertrekken dragen om doeltreffend te arbeiden aan het werk van God. We hebben volharding en geestkracht nodig. Zodra er een aanval dreigt, moeten we allemaal, zonder onderscheid, naar de wapens grijpen. 'Nehemia zegt: 'Ik stelde het volk op, ingedeeld naar hun geslachten, met hun zwaarden, hun speren en hun bogen'(vs. 13). Zo wordt in alles voorzien: het zwaard voor de strijd van man tegen man, de speer om de vijand op een afstand te houden, en de boog om hem van ver te treffen. Wat ons betreft, het Woord van God omvat al die wapens tegelijk en het doel ervan is: te strijden voor onze broeders, voor hen in de eerste plaats en dan ook voor onze zonen en onze dochters, onze vrouwen en onze huizen (zie vs. 14).

Als deze vastberaden houding het voornemen van de vijand verijdeld heeft, keren ze allemaal naar de muur terug, 'ieder tot zijn werk'(vs. 15). 'Vanaf die dag was het zo dat de ene helft van mijn knechten met het werk meedeed en de andere helft van hen de speren, de

schilden, de bogen en de harnessen vasthield', d.w.z. de aanvals- en de verdedigingswapens. De lastdragers en die hun de lasten opleggen, werken met de ene hand en houden met de andere hand een wapen vast. En die aan het bouwen zijn, hebben allemaal hun zwaard aan de heup gegord.

Al deze feiten strekken ons tot lering. Als er bepaalde gevaren zijn, is het de plicht van allen het werk van God te verdedigen. In andere gevallen heeft die eenzijdige houding een vertraging van het werk tot gevolg. De wapenrusting voor aanval en verdediging is dan toevertrouwd aan sommigen van onze broeders. Maar zij die helpen bij het werk en zelfs degenen die er geheel bij betrokken zijn, behoren nooit hun waakzaamheid prijs te geven. Als zij met de ene hand hun wapen niet kunnen vasthouden, laten zij dan het zwaard aan de heup gorden.

Geen enkel kind van God hoort de zorg om het Woord, dat tweesnijdend scherpe zwaard, te bedienen geheel aan anderen over te laten. Het mag dan zijn dat sommigen meer dan anderen geschikt zijn om het op elk moment en in iedere omstandigheid te hanteren, maar niet minder waar blijft het, dat wij het allemaal overal moeten dragen en dat ieder lid van de familie Gods er zich bij gelegenheid van moet kunnen bedienen.

Natuurlijk staat zo'n houding de vijand niet aan. Op het ogenblik dat de werklieden het zwaard aan de heup gorden, kan hij zeggen: geven jullie je zwaarden maar aan anderen, die meer dan jullie de aangewezen personen zijn om te strijden. Bemoeien jullie je alleen met je werk; probeer geen twee dingen tegelijk te doen; maak je verder geen zorgen en alles zal goed gaan. Maar dan zal de arbeider

antwoorden: Neen, als ik me door uw woorden in slaap laat wiegen, gaat het niet goed. Dat ik het aan de Heer mag overlaten te handelen, is een niet te schatten voorrecht, maar moet ik niet voor Hem strijden? Wanneer ik zeg: de Heer zal wel optreden, en zelf het zwaard van de geest afleg, waakzaamheid, gebed en volharding prijsgeef, ga ik een zekere nederlaag tegemoet.

Zelfs dat is echter nog niet genoeg. Nehemia zegt tegen de leiders: 'Het werk is veel en uitgebreid. Wij staan verspreid over de muur, de een ver van de ander. Op de plaats vanwaar gij het bazuingeschal hoort, daar moet u zich bij ons voegen. Onze God zal voor ons strijden' (vs. 19 en 20). Wil het werk doeltreffend zijn, dan moet het gezamenlijk gebeuren. Wanneer de vijand zich vertoont, moeten de getrouwen niet verspreid staan en als er geen gezamenlijke tegenstand geboden wordt op het aangevallen punt, zullen zij zeker bezwijken. De tegenstander maakt gebruik van het verstrooid zijn van Gods kinderen en het is nadelig voor hem als zij zich bijeen verzamelen. Want hij weet dat hun kracht daardoor vertienvoudigd wordt. Zijn eerste zorg bij de aanval is dan ook tweespalt en verdeeldheid onder hen te zaaien. Vandaar dat Gods oproep 'Verzamelt u!' ook vandaag nog van alle kanten klinkt, evenals in de dagen van Nehemia. Wij hebben een plaats van samenkomen. Laten we ons dan ook rondom de Leidsman verzamelen. De bazuin heeft al voldoende hard geklonken om door iedereen gehoord te worden. Laten we ons haasten en niet zeggen: Ik doe al genoeg werk. Nee, zegt onze Leidsman, dat is *niet* voldoende want de vijand zal u en uw werk vernietigen als hij u alleen aantreft. Het gevaar is dreigend. Laten we ons verzamelen in plaats van uiteen te gaan. Dat we toch oren hebben om te horen 'wat de Geest tot de gemeenten zegt'. Het is heel prachtig te bouwen

aan zijn huis, maar er zijn ook algemene belangen voor het volk van God, die al onze geestkracht vragen met het oog op onze broeders. En daarvoor is het dat de bazuin ons tot verzamelen oproept. Weldra, als de strijd voorbij is, zal zij ons voor de laatste maal bijeenroepen. Daar, waar niet meer gebouwd hoeft te worden en we ons niet meer hoeven te verdedigen, maar waar we eeuwige rust in vrede genieten zullen.

Hoofdstuk 5 - Hindernissen van binnen

Hoofdstuk 4 heeft ons laten zien dat het nodig is gewapend te zijn tijdens het werk des Heren want op elk moment kunnen we geroepen worden om de vijand te bestrijden.

In het 5e hoofdstuk zijn we getuige van een zeer verootmoedigend schouwspel. Naar buiten toe getuigt het volk van een prijzenswaardige activiteit, maar hun gedrag onderling laat veel te wensen over. Een goed getuigenis wordt belemmerd door ergerlijke feiten. Hoe staat het met de broederlijke betrekkingen tussen de leden van het volk van God? Wordt er toewijding, medeleven met de behoeftigen gevonden en openbaart de liefde zich zoals het hoort? Nee. 'Er ontstond een luid geroep van het volk en van hun vrouwen tegen hun broeders, de Joden' (vs. 1). 'Onze zonen, onze dochters en wijzelf zijn met velen. Dus moeten we aan graan zien te komen, zodat wij kunnen eten en in leven blijven' (vs. 2). 'Wie nu aardse goederen heeft en zijn broeder gebrek ziet lijden en zijn hart voor hem sluit, hoe blijft de liefde van God in hem?' (1 Joh. 3:17). Of, zoals er ook gezegd wordt:

‘Als een broeder of zuster zonder kleding zijn en gebrek hebben aan dagelijks voedsel, en iemand van u zegt tot hen: Gaat heen in vrede, warmt u en verzadigt u, maar u geeft hun niet het voor het lichaam benodigde, wat baat het? Zo is ook het geloof, als het geen werken heeft, op zichzelf dood’ (Jak. 2:15-17).

‘Ook waren er die zeiden: Wij staan op het punt onze velden, onze wijngaarden en onze huizen tot onderpand te geven, zodat wijn aan graan kunnen komen tegen de honger. Verder waren er die zeiden: Wij hebben geld geleend voor de belasting aan de koning, op onze velden en onze wijngaarden’ (vs. 4 en 5). Deze schatting van de koning (Ezra 6:8; 4:20) wordt van hen geëist. Het was soms noodzakelijk om geld te lenen van hun broeders, met akkers en wijngaarden als onderpand, om die te kunnen betalen. Als zij hun schuld niet kunnen terugbetalen behoort hun grond hun niet meer toe. Dan moeten zij hun kinderen als slaven ten pand geven zonder hen te kunnen vrijkopen omdat hun akkers al in handen zijn van hun broeders. Wat een ellendig lot! Het bewijst dat een goed getuigenis naar buiten geen zekerheid geeft. Dat het zelfs een grote valstrik kan zijn voor ons praktisch leven. Want de voldoening over het innemen van de plaats van afzondering van de wereld kan onze geestelijke hoogmoed voeden en geven dat we makkelijk over onze zedelijke slapheid heen stappen in de omgang met onze broeders. Ook Jeremia waarschuwt het volk tegen dit gevaar: ‘Stel uw vertrouwen niet op bedrieglijke woorden: De tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE is dit! Als u echter uw wegen en uw daden werkelijk betert, als u werkelijk recht doet tussen iemand en zijn naaste, als u de vreemdeling, de wees en de weduwe niet onderdrukt... dan zal Ik u in deze plaats... laten wonen:’ (Jer. 7:4-7).

Nehemia is zeer toornig over deze wanordelijke toestand. Hij vraagt niemand om raad voor wat hem te doen staat, evenmin als toen hij in de nacht de ronde gedaan heeft om de muren van Jeruzalem. Hij gaat bij zichzelf te rade (vs. 7). Hij weet in zijn binnenste wat zijn plicht is aangaande het publieke getuigenis en ook wat betreft het zedelijk leven van de gemeente. Hij deinst er niet voor terug de edelen en machthebbers ter verantwoording te roepen voor een grote vergadering. Ontzag voor deze mensen houdt hem niet tegen als het om de waarheid gaat. Zo bestraft Paulus Petrus in het bijzijn van allen te Antiochië en ‘weerstond ik hem in zijn gezicht, omdat hij te veroordelen was’ (Gal. 2:11 en 14). Hier toont Nehemia de edelen en de machthebbers dat hun broeders, die tussen de volken wonen, het anders en veel beter doen dan zij. Die hebben hun broeders die als slaven aan de heidenen verkocht zijn losgekocht. Zij willen hun broeders verkopen! ‘gaat ú nu weer uw broeders verkopen zodat ze weer aan ons zouden worden verkocht?’ (vs. 8). Wat een schande!

Kunnen we hieruit geen les trekken voor onszelf? Broeders die nog op heel veel manieren met de wereld verbonden zijn, gedragen zich vaak veel beter in hun toewijding aan hun broeders dan anderen die met kracht aandringen op afzondering van de wereld. Als deze beide dingen niet samengaan, heeft het christelijk getuigenis geen werkelijke waarde. Laten we echter niet vergeten dat de wereld meer getroffen wordt door een getuigenis in de vorm van broederliefde dan door dat van uiterlijke afzondering. Daarom zegt Nehemia tegen de aanzienlijken: ‘Moet u niet wandelen in de vreze van onze God vanwege de smaad van de heidenvolken, onze vijanden?’ (vs. 9).

Zijn positie, de onbegrensde toewijding aan zijn volk en het volkomen opgeven van eigen belangen geven Nehemia het recht zo te spreken. Zijn persoonlijk gedrag is in overeenstemming met zijn houding in het openbaar. Hij kan zeggen: ‘Maar ik heb zo niet gehandeld, omdat ik God vreesde. Ook voor het werk aan deze muur heb ik mij sterk gemaakt en wij hebben geen grondbezit verworven en al mijn knechten waren daar bij elkaar voor het werk’ (vs. 15 en 16). Hij heeft ook het recht als landvoogd om te worden onderhouden op kosten van het volk, maar daarvan heeft hij geheel afstand gedaan. Evenals Paulus te Korinthe. Wie het altaar bedient, heeft het recht van het altaar te eten en zo is het met alle bedieningen. Maar Paulus heeft niets van de Korintiërs aangenomen om een voorbeeld te zijn voor deze geliefde gemeente, die in gevaar verkeert vanwege hen die haar beroven. Nehemia besteedt zijn eigen bezit aan het levensonderhoud van 150 Joden en leiders, toevallige gasten nog daargelaten. Hij is dus wel gerechtigd te vermanen, meer nog, te eisen dat aan die toestand een einde komt.

God zij dank, smaakt hij de vreugde dat er aan beantwoord wordt. Hebben de vermaningen het geweten van hen die gezondigd hebben, diep geraakt? We weten het niet. In elk geval lijken hun woorden wat mat voor verootmoedigde en boetvaardige mensen: ‘Wij zullen het teruggeven en wij zullen niets meer van hem eisen. Zo zullen we doen, zoals u het zegt’ (vs. 12). Hoe het zij, ze gehoorzamen en deze eenvoudige daad van gehoorzaamheid wekt blijdschap in Israël: ‘En de hele gemeente zei: Amen! En zij prezen de HEERE’ (vs. 13).

Dan wendt Nehemia zich tot God, zoals hij dat in het vervolg nog dikwijls doen zal. ‘Denk toch aan mij, mijn God, ten goede, om alles

wat ik heb gedaan voor dit volk' (vs. 19). Zijn eenvoudige hart is er zeker van dat God het waardeert. Met een goed geweten mag hij voor God en mensen staan. Hij heeft al zijn rechten voor het dienen van de Here en van zijn volk opgegeven en hij twijfelt er niet aan dat het God aangenaam is. Maar dat hij in alle waarachtigheid kan zeggen: 'Ziet op hen die zo wandelen als u ons tot voorbeeld hebt' (zie Fil. 3:17) geeft er extra gezag aan.

Hoofdstuk 6 - Persoonlijke aanvallen

Hierboven hebben we al opgemerkt dat hoofdstuk 3 een complete beschrijving bevat van het hele tijdperk waarin de muur herbouwd wordt. De hoofdstukken 4 en 5 laten ons de moeilijkheden zien die het volk ontmoet gedurende dat werk. Hoofdstuk 4 spreekt van de pogingen van de vijand om de arbeiders tot het staken van hun werk te dwingen, een pogen dat door de wilskracht van Nehemia gebroken wordt. Hij laat de mannen de wapens ter hand nemen zonder dat zij stoppen om arbeiders te zijn. In hoofdstuk 5 hebben we het werk van satan gezien. Hij zaait ontevredenheid en twist onder broeders die tot een gemeenschappelijke arbeid geroepen zijn. Het voorbeeld van Nehemia, die eigen rechten en belangen voor het welzijn van zijn broeders heeft opgeofferd, heeft er krachtig toe bijgedragen hun geest tot rust te brengen en blijdschap en vrede te doen terugkeren. Hoofdstuk 6, waarmee we ons nu zullen bezig houden, laat ons de vijandelijke aanval in een andere vorm zien. Nehemia is het werktuig dat God gebruikt in moeilijke omstandigheden. De tegenstanders proberen hem echter buiten spel te zetten. Als hun plan slaagt zal

het hele werk, samen met de dienstknecht aan wie God het heeft toevertrouwd, ineen storten. Deze poging, de gevaarlijkste van alle, wordt verijdeld, zoals we verderop zullen zien. Nehemia laat hier zien zeldzame eigenschappen te bezitten om de aanval van de vijand af te slaan. Maar wat de kroon spant is een volmaakt vertrouwen op de Here en eveneens een volkomen afzien van vertrouwen op zichzelf. Dit vertrouwen komt tot uitdrukking in de woorden van vers 9: ‘Welnu, maak mijn handen sterk!’. Hij weet dat in hem geen kracht is en zo zoekt hij dan de kracht die in God is.

De aanval tegen de persoon van Nehemia gericht kent twee aspecten en het is goed daarop te letten. De gevaarlijkste komt zoals altijd het laatst.

De vijand maakt op een handige manier gebruik van een trapsgewijze opklimming. Pas aan het eind lanceert hij zijn beste reservetroepen tegen de persoon die hij te gronde wil richten. In de verzen 1-9 komt de aanval van buiten. In de verzen 10-14 is hij oneindig gevaarlijker want dan ontstaat hij binnen de ommuring van Jeruzalem zelf.

(vs. 1-9). De muur is herbouwd, maar er zijn nog geen deuren en poorten aangebracht. Over enkele dagen zal de stad tegen een overval beveiligd zijn. Voordat het te laat is, haast de vijand zich dus om die onvoltooidheid te benutten. Het gaat er hem in de eerste plaats om de leider van het volk te verwijderen.

Sanballat en consorten nodigen hem uit voor een samenkomst ‘te Kefirim in het dal Ono’. Naar waarheid antwoordt Nehemia hun: ‘Ik ben met een groot werk bezig en kan niet komen. Waarom zou het werk stilliggen omdat ik het nalaat en naar u toe kom?’ (vs. 3).

Tegenover de poging hem door list in handen te krijgen, plaatst hij de belangrijkheid van het werk. Het is zoals we in 1 Timotheüs 4:15 lezen: ‘Behartig deze dingen, leef daarin’.

Deze weigering ontmoedigt de vijand echter niet. Het gebeurt immers dikwijls dat we beginnen met weigeren, en daarna, het strijden moe, eindigen met toegeven. Na vier vruchteloze pogingen komt Sanballat voor de vijfde maal aandringen, en wel op zeer listige manier: hij stuurt zijn knecht met een open brief in zijn hand. Zo kan iedereen dus van de inhoud kennis nemen en de vijand zegt het ook hardop. De beschuldigingen en bedreigingen die erin staan moeten het volk ter ore komen om bondgenoten voor Sanballat te winnen.

Die beschuldigingen en bedreigingen bestaan uit vijf punten:

1. ‘De volken is ter ore gekomen - Gasmu zegt het ook – dat u en de Joden in opstand denken te komen’;
2. De herbouw van de muur heeft geen ander doel;
3. ‘En volgens deze geruchten (hoe vaak worden de mensen niet door die woorden opgeschrikt!) staat u op het punt hun koning te worden’
4. ‘Ook hebt u profeten aangesteld om in Jeruzalem over u uit te roepen: Er is een koning in Juda!’. Dit zijn nog steeds geruchten.
5. ‘Welnu, het zal de koning dienovereenkomstig ter ore komen’.

Dat is wel iets dat de moed in de schoenen doet zinken: verdenking laden op het karakter en de bedoelingen van de dienstknecht des Heren. Hem bang maken dat zijn gedrag in een kwaad daglicht

gesteld wordt bij de koning die hem vertrouwt! Het slot van de brief is de voor de vijfde keer herhaalde uitnodiging: ‘Welnu, kom, laten wij samen overleg plegen’.

Nehemia is op de hoogte van de plannen van de vijand. Hij weet dat hij hem moet weerstaan en niet vluchten. Hij stelt *de waarheid* tegenover de leugens die ten doel hebben hem bang te maken. ‘Ik stuurde echter een bode naar hem toe om te zeggen: Er is van zulke dingen, die u zegt, niets gebeurd. Nee, u bedenkt ze in uw eigen hart’ (vs. 8). Bovendien laat hij volgens zijn gewoonte zijn daden vergezeld gaan van gebed: ‘Welnu, maak mijn handen sterk!’ (vs. 9). O, wat is het goed je op God te verlaten! Als de vijand tot ons komt, laten we hem dan niet vrezen. Er is redding op de juiste tijd, wanneer we maar volharden in het gebed.

De tweede poging van satan, gevaarlijker nog dan de bovenvermelde, komt uit Jeruzalem zelf (vs. 10-14). Semaja, wellicht van priesterlijke afkomst, neemt hier de rol van profeet op zich en richt zich als zodanig tot Nehemia. ‘Maar hij sprak deze profetie over mij uit’ (vs. 12). ‘Hij had zichzelf opgesloten’⁴, toen Nehemia naar zijn huis kwam, vrees voorwendend terwijl er niets te vrezen was. Deze man is door Tobia en Sanballat omgekocht; geldgierigheid heeft hem tot een verrader gemaakt. Hij zegt: ‘Laten wij elkaar ontmoeten in het huis van God, binnen in de tempel. Laten we de deuren van de tempel sluiten, want ze komen om u te doden, ja, vannacht komen ze om u te doden’ (vs. 10). Hij dwingt Nehemia een keus te maken, één van twee: door angst gedreven te vluchten, of de wijk te nemen naar de tempel, waar alleen de priesters toegang hebben, om aan de moordenaars te

4 Noot van de vertaler. We moeten hier de versie volgen van J. N. Darby.

ontkomen. Als hij vlucht zal men hem ervan beschuldigen een kwaad geweten te hebben. Wanneer hij een toevlucht zoekt in de tempel, laadt hij de aanklacht op zich dat hij ongehoorzaam is aan Gods uitdrukkelijke bevelen door deze ontwijfd te hebben. Hoe dan ook, Nehemia kiest dan sowieso een zondige weg. Dat zal hem een kwade naam bezorgen en hij zal met smaad bedekt worden.

Het antwoord van deze man Gods is tegelijk een voorbeeld van waardigheid en van nederigheid. Hij houdt zijn waardigheid tegenover deze vijandige mannen hoog door te zeggen: ‘Zou iemand zoals ik vluchten?’. Heeft hij het volk niet voor het werk aangenomen? Heeft hij het niet met moed bewapend? Is hij niet tussenbeide gekomen in de geschillen tussen zijn broeders? Denkt men nu dat hij zijn aard zal verloochenen voor deze leugenachtige beschuldigingen? Maar Nehemia spreekt ook een woord dat van grote ootmoed getuigt en belangrijker is dan het eerste. ‘En zou iemand zoals ik naar de tempel gaan en in leven blijven?’ (vs. 11). Iemand zoals als ik! Hij gebruikt dezelfde woorden als de eerste keer, maar nu om zich in ootmoed voor God te stellen. Als hij ze voor de eerste keer uitspreekt, kan men hem van hoogmoed betichten. De tweede keer laat hij zien dat hij verre is van een trots hart. Hoe zal hij de tempel durven binnengaan? God heeft dat immers alleen aan de priesters toegestaan? Een koning van Juda heeft dat eens gewaagd, zich als koning boven het priesterschap geplaatst, en... is daarvoor met melaatsheid gestraft (2 Kron. 26:16-21). Nehemia peinst er niet over om zo'n onheilige daad te doen. Heeft iemand als hij enig recht om de geboden van God te overtreden? Door hem vrees aan te jagen heeft men hem daartoe willen uitlokken. Dit is een voorstel van de

‘oude slang’. Zo heeft satan al van het begin af gehandeld en Adam tot ongehoorzaamheid gebracht.

Nadat Nehemia aldus geweigerd heeft deze verkeerde weg in te slaan, gaat hij niet verder op de zaak in, maar geeft deze in Gods handen over. Het is wel van belang dit op te merken. Deze man Gods kan het volk tegen Semaja opruien, hem beschuldigen een valse profeet te zijn en openlijk kunnen aantonen dat hij een verrader is. Hij kan het schandelijk gedrag van Sanballat en Tobia ontmaskeren. Niets van dat alles! Hij geeft het oordeel over aan God: ‘Denk toch, mijn God, aan Tobia en Sanballat, en vergeld hun naar deze daden van hen, en ook aan de profetes Noadja en de overige profeten die mij bevreesd wilden maken’(vs. 14). Eerst komen de namen van de tegenstanders, de vijanden van het volk. Die van Semaja wordt hier helemaal niet genoemd. Een prachtig voorbeeld van een gemoed dat zich niet overgeeft aan persoonlijke wrok tegen de man die hem zo’n ernstig onrecht heeft aangedaan. Ook een mooi voorbeeld van tederheid ten opzichte van een broeder, van wie hij weet dat hij omgekocht en daarvoor betaald is. Hij had tegen hem kunnen zeggen: Ga weg achter mij, satan! Noadja komt alleen hier voor. Zij is werkelijk een profetes die steun aan deze slinkse streek verleend heeft samen met de overige profeten. Deze vrouw is niet te verontschuldigen, evenmin als haar metgezellen. Ongerechtigheid die zich verbergt onder de mantel van de profeten, behoort gesignaleerd te worden. Op deze wijze biedt Nehemia het hoofd aan de aanvallen en hinderlagen van de tegenstander. Hij heeft een onveranderlijk doel voor ogen en om het te bereiken voegt hij bij het geloof de deugd en de zedelijke moed. Zo komt hij alle moeilijkheden te boven en legt de zonde die zo licht omstrikt af.

Ondanks alle tegenstand wordt de muur voltooid op de 25e dag van de maand Elul, de zesde maand van het Joodse jaar. Dat begint met de maand Abib, waarin de aren rijpen, de maand van Pasen en de uittocht uit Egypte. Dank zij de tussenkomst van Goddelijke macht zijn er maar 52 dagen nodig geweest om dit enorme werk tot een goed einde te brengen. Voor de ogen van alle omringende volken is het bewijs geleverd dat 'dit werk van onze uit God gedaan was' (vs. 16). Het is dan ook niet verwonderlijk dat, toen zij deze dingen gehoord hadden, 'dat alle heidenvolken rondom bevreesd voor ons werden'. Dan doemt er echter nog een laatste gevaar op, berokkend door lieden die geacht zijn onder het volk: 'Ook schreven de edelen van Juda die dagen vele brieven naar Tobia, en brieven van Tobia, en brieven van Tobia bereikten hen. Velen in Juda waren namelijk met een eed aan hem verplicht'. Waarom hebben zij zich aan hem onderworpen en erkennen zij zijn gezag? Een droevige zaak en helaas zo algemeen: zij zien er voordeel in! We hebben al eerder gezegd dat Tobia de schoonzoon is van Sechanja, de zoon van Arag, een van de aanzienlijksten onder het volk; en Tobia's zoon Johanan was weer een schoonzoon van Mesullam, de zoon van Berechja, uit een priesterlijk geslacht. De edelen in Juda zijn dubbelhartig. Ze proberen Nehemia voor zich te winnen door in zijn bijzijn 'goede dingen' van Tobia te vertellen. Hij is een vriendelijk man, hebben ze vast gezegd, die het verbond van het volk van God heeft gezocht. Hoe vaak hebben we de persoonlijke kwaliteiten van een tegenstander niet horen noemen om zijn vijandigheid te verzachten en de zielen er toe te bewegen hem als deelgenoot aan te nemen. Nu brengen diezelfde konkelaars de woorden van Nehemia weer over aan Tobia. Deze briefwisseling

heeft stellig niet het doel de vijand te overwinnen, integendeel, zij beoogt de leider van het volk bang te maken (vs. 16-19).

Op deze manier werpt de vijand al zijn reservetroepen in de strijd om een enkele man aan te vallen. Maar God is daar en sterkt de handen van zijn dienstknecht. Zoals Hij vroeger tegen Jeremia heeft gezegd, kan Hij ook tegen deze nieuwe getuige zeggen: ‘Ik zal u vóór dit volk stellen als een bronzen vestingmuur. Ze zullen wel tegen u strijden, maar u niet aankunnen, want Ik ben met u, om u te verlossen en te redden, spreekt de HEERE. Ik zal u redden uit de hand van de kwaaddoeners, Ik zal u verlossen uit de greep van de geweldplegers’ (Jer. 15:20,21).

Hoofdstuk 7 - Ordening van de dienst in het huis des Heren, van het stadsbestuur en de geslachtsregisters

De muur is herbouwd, poorten en sluitbalken zijn aangebracht; de in al zijn pogingen teleurgestelde vijand geeft zijn aanslagen op. Nehemia's eerste zorg is nu om de dienst des Heren te regelen. De poortwachters, bewakers van het huis, de zangers, die de leiding hebben bij de lofprijzing, de Levieten, aan wie de dienst van het woord (vgl. 8:6) is toevertrouwd - want de Levieten hadden niet meer tot taak de heilige voorwerpen van de tabernakel te dragen. Al deze mannen worden in hun verschillende functies aangesteld.

Maar er is nog toezicht nodig en dat wordt opgedragen aan voorgangers die er recht op hebben gehoorzaamd te worden. Door het gezag dat God hen heeft gegeven, kiest Nehemia tot dit doel twee mannen uit. Zo kiest Paulus later Timotheüs en Titus op grond van zijn apostolisch gezag. Dit overdragen van gezag is niet aan de gemeente en het is werkelijk aanmatigend wanneer zij daarop aanspraak maakt. Maar ondanks het verval laat God zijn gemeente niet zonder hulpbronnen en het is zijn Geest die haar van de nodige hulpmiddelen voorziet. De werkzaamheid van de Heilige Geest zal haar nimmer ontbreken.

Nehemia gaat bij deze keuze te werk met een wijsheid die hem van Boven is gegeven. Zijn broer Hanani is de eerste geweest die hem het bericht over Jeruzalem's rampspoed heeft gebracht (1:2). Hem komt dus een ereplaats en gezagspositie toe. De smaad van de heilige stad ging hem immers ter harte en hij had om haar weer uit haar puin te doen herrijzen, de lange reis naar Babel ondernomen. De tweede is Hananja, de overste van de burcht. Hij heeft zijn leerschool doorgemaakt in de beperkte taak die hij in de eigenlijke stad van David had. Maar hij heeft nog andere goede eigenschappen: 'Want hij was een betrouwbaar man en godvrezender dan velen'(vs. 2). De dienst van God kan alleen toevertrouwd worden aan trouwe mannen. Als zij dat niet zijn, hoe kan men hen dan voorgangers noemen. Zo omringt Paulus zich evenals Nehemia met beproefde en trouw bevonden arbeiders van Christus (1 Kor. 4:17; Ef. 6:21; Kol. 4:7 en 9; 1 Tim. 1:12. Zie ook 1 Petr. 5:12; Openb. 2:13). Ook nu er tegenwoordig geen aanstelling door apostelen meer is, behoren de voorgangers deze karaktertrek te bezitten. De gemeente als geheel wordt zeer zelden trouw genoemd. Die uitdrukking wordt maat

twee keer op haar toegepast, n.l. in Efeziërs 1:1 en Kolossers 1:2. Het behaagt God als het anders gesteld is daar waar de eenheid van het lichaam van Christus wordt verwerkelijkt door het bijeenkomen van Gods kinderen; maar hoe zeldzaam is dit door alle tijden heen! Het is natuurlijk onmogelijk wanneer men zich aanmatigt ‘kerken’ te vormen door een bondgenootschap van gelovigen met de wereld. In elk geval vinden we in het Woord de trouw van het geheel alleen wanneer de hemelse positie in Christus gekend en verwezenlijkt wordt. Of zoals in Kolosse, als de betekenis van de persoon van Christus als het Hoofd van zijn lichaam, de gemeente, gewaardeerd wordt, ondanks de pogingen van satan om de blijdschap daarover weg te nemen.

Van Hananja wordt ook gezegd dat hij ‘godvrezender was dan velen’. De vreze Gods gaat steeds vergezeld met nederigheid; als men voor Hem staat, kan men zichzelf niet belangrijk vinden. Die ootmoedige houding is juist één van de ware bronnen waaruit het gezag van de voorganger voortspruit. Wie meent iets te zijn leeft niet in de vreze van God en zijn dienst zal van geen nut zijn voor de heiligen. Vroeg of laat zal God hem, als Hij hem gebruiken wil, moeten vernederen om hem weer van nut te doen zijn.

Laten we ook eens kijken waaruit de dienst van deze beide mannen bestaat. Zij moeten de poorten bewaken (vs. 3). Er mag niets ongecontroleerd de heilige stad binnenkomen. Nehemia is zo bevreesd dat vreemde elementen, begunstigd door het duister van de nacht, of zelfs als het nog slechts half dag is, de stad binnen komen, dat hij bevel geeft de poorten pas te openen als de zon al vrij hoog aan de hemel staat. Op die manier kan niemand onopgemerkt Jeruzalem

binnensluipen. Zo moeten ook wij ervoor waken dat in de stad van God de afbrekende leringen van het christendom niet binnendringen door valse leraars. Het gaat hierbij niet noodzakelijkerwijs om ketterijen. Wij hebben vaak te maken met leringen die in zekere mate waarheid bevatten, maar die, uit hun verband gerukt en zonder verbinding met andere waarheden, en daardoor vervalst, gevaarlijk zijn. Voorgangers horen, als zij deze benaming waard zijn, ten allen tijde er op toe te zien dat deze elementen, begunstigd door duisternis of halfdonker, geen woonplaats kiezen onder de kinderen Gods.

De beide voorgangers die met het bestuur van Jeruzalem belast zijn, moeten persoonlijk zorgen voor het sluiten van de poorten. Ze mogen die taak niet aan anderen overlaten, want elke onachtzaamheid in de dienst kan noodlottig zijn. Ze moeten onafgebroken waakzaam zijn.

De inwoners van Jeruzalem hebben echter van hun kant ook plichten: 'En laat men wachtposten opstellen, inwoners van Jeruzalem, ieder op zijn wachtpost, ieder tegenover zijn eigen huis'. Ook vandaag nog rust op allen zonder onderscheid de plicht te waken voor het kwaad. Ieder moet 'tegenover zijn eigen huis' staan. Want als we de vijand onze huizen laten binnenkomen, zal hij net zo goed het volk van God ten val brengen als wanneer hij door de poorten binnenkomt. We behoren waakzaam te zijn ten aanzien van elk kwaad, hetzij valse leer of wereldgezindheid. Deze laatste is nog besmettelijker dan de eerste en beantwoordt zozeer aan de neigingen van ons natuurlijk hart, dat we niet waakzaam genoeg kunnen zijn om dit af te wijzen.

Er doet zich nog een andere moeilijkheid voor. De ommuurde stad is ruim en groot, maar het aantal inwoners is klein en 'er waren geen huizen gebouwd'. Niet dat er geen huizen zijn, want ze zijn niet allemaal

verwoest. Sinds de terugkeer van het volk onder Zerubbabel hebben heel wat families hun vroegere woningen kunnen terugvinden; zij zijn zelfs bezig geweest met ze te versieren en te betimmeren (Haggai 1:4) als het werk aan het huis van God even onderbroken wordt. We zien dan ook velen van het volk aan de muur bouwen vóór hun huis. Maar dit vers betekent alleen dat men de vernielde huizen nog niet heeft herbouwd. Ongetwijfeld zijn er dus nog grote open ruimten in Jeruzalem. Daniël zinspeelt op deze arbeid die van Nehemia's dagen af begonnen is. Hij onderscheidt de eerste 7 (jaar)weken van de 69 tot aan de komst van de Messias en voegt eraan toe dat gedurende die 49 jaren 'het plein en de gracht' herbouwd zullen worden, 'maar in benauwde tijden' (Dan. 9:25). Het plein is het centrum van de stadsdrukte, de verzamelplaats; daar verrijzen de huizen het eerst. 'De gracht' is een aanvullende verdediging ter bescherming van de stad. In Daniël, lijkt me, is 'het plein' de ruimte die vóór de Waterpoort ligt (Neh. 8:1) in de stad van David, en Ofel, en dat die niet bij de omsluiting was inbegrepen bij de herbouw van de muur (zie 'Schets van Jeruzalem volgens Nehemia 3' op pagina 91). Het Woord van God brengt ons geschiedkundig niet naar die tijd van druk waarvan de profet Daniël spreekt, een tijd waar geen historische gegevens van bekend zijn.

De verzen 5-73 geven een herhaling van de geslachtsregisters van Ezra 2. De rationalisten hebben niet nagelaten dit gedeelte aan te vallen. Er zijn namelijk 18 verschillen met de getallen die Ezra geeft, soms zijn ze kleiner, meestal echter groter. Volk, priesters, dienaars van het heiligdom, enz., vormen in Ezra een aantal van 29.818 personen op een totaal, de niet-ingeschrevenen meegerekend, van 42.360. Op datzelfde totaal van 42.360 heeft Nehemia 31.089 ingeschrevenen.

Als we de licht opkomende maar even onwaarschijnlijke gedachte terzijde stellen dat er door de overschrijvers fouten gemaakt zijn, constateren we:

1. dat de opsomming van de oversten van het volk in Nehemia 7 een naam bevat, Nahamani (vs. 7), die niet in Ezra 2 genoemd wordt;
2. dat de geslachtsregisters door Zerubbabel opgesteld gedurende een vrij lange tijd opgehouden zijn (zie Neh. 12:23);
3. het is opmerkelijk dat als men bij het getal van Ezra de 1396 personen voegt die volgens Nehemia 11 in Jeruzalem zijn komen wonen, men wat het volk betreft op een aantal van 25.540 komt. Dat is een aantal dat bijna precies overeenstemt met dat van 25.406 in Nehemia 7.

We zouden hieraan nog andere bijzonderheden kunnen toevoegen. We leren hier, zoals telkens opnieuw, dat we niet op onze rede moeten vertrouwen, zelfs niet wanneer het om feitelijke details van het Woord van God gaat. We moeten de verklaring ervan van Hem verwachten. Misschien zal Hij ons te rechter tijd de nodige opheldering te geven. Iedere lezer die zich voor het Woord buigt, zal zeker menigmaal die zegenrijke ondervinding hebben opgedaan.

Hoofdstuk 8 - 10 - De godsdienstige toestand van het volk

Hoofdstuk 8 - Het wetboek en het Loofhuttenfeest

In de hoofdstukken 8-10 worden we bepaald bij de religieuze toestand van het volk. Deze hoofdstukken vormen een soort tussenvoegsel, daar hoofdstuk 11 onmiddellijk aansluit bij hoofdstuk 7.

Er is een betrekkelijke orde gevestigd, de muur voltooid en de mannen van het volk wonen allemaal in de stad. Nu zien we hen 'als één man' bijeen gekomen. Sinds de oprichting van het altaar hebben ze dit al vaker gedaan lezen we in Ezra 3. Ze komen samen op het plein vóór de Waterpoort, in de onmiddellijke nabijheid van de tempel, met uitsluitend het verlangen om het Woord van God te horen. Deze wens komt uit hun eigen hart en is hun niet door anderen ingegeven. 'En zij zeiden tegen Ezra, de schriftgeleerde, dat hij het boek moest brengen met de wet van Mozes, die de HEERE Israël had geboden' (vs. 2). Het is in de zevende maand, op de eerste dag van de maand, de dag van het feest van de nieuwe maan, een dag van bazuingeschal

(Lev. 24:23-25; Num. 10:10; Ps. 81:4). Het is een beeld van de vernieuwing van het licht dat tijdelijk verdwenen was. In Ezra 3 is op hetzelfde feest het altaar (de eredienst) hersteld; op dezelfde datum voelt het volk nu de behoefte om onderricht uit de Schriften te ontvangen. Die twee dingen, eredienst en belangstelling voor het Woord, zijn altijd de kenmerken van een duurzame opwekking naar Gods gedachte. De behoefte zich te gronden op de boeken van Mozes, vult al deze hoofdstukken van Nehemia (8:1, 14 en 18; 9:3; 10:34; 13:1). Zodra er van het Woord sprake is, zien we Ezra weer verschijnen. Hij bezit de gave en heeft de opdracht te leren en op die manier bij te dragen tot de godsdienstige ontwikkeling van het volk.

Nehemia, hoewel met de hoge waardigheid van landvoogd bekleed, maakt dadelijk plaats voor Ezra. Het is mooi als gaven uitgeoefend worden in onderlinge gemeenschap, zonder enige na-ijver en zonder dat de één het terrein van de ander betreft! Nehemia oefent namens God het bestuur uit, Ezra van zijn kant geeft onderricht in de wet van Mozes en past deze toe. De hele vergadering komt samen om te luisteren naar het voorlezen van de wet, mannen zowel als vrouwen. Zelfs 'al wie wat zijn verstand betrof in staat was ernaar te luisteren', d.w.z. de kinderen die in staat zijn te begrijpen wat er voorgelezen wordt. Zo voorziet God er op treffende wijze in dat zelfs jonge kinderen profiteren van zijn Woord.

Ezra staat, zoals vroeger Josia (2 Kon. 23:3), op een verhoging: rechts en links van hem staan de oudsten of familie hoofden. Ten aanschouwen van het volk en boven hun hoofden opent hij het boek met een plechtig gebaar en geeft het zo de plaats van gezag die het toekomt. En Ezra 'loofde de HEERE, de grote God'. Ja, want in dit

boek heeft God zich geopenbaard en eist Hij gehoorzaamheid. Allen spreken hun amen uit op dit gebed van Ezra, zij heffen hun handen op, knielen en buigen zich neer.

De Levieten, die niet meer de heilige vaten hoeven te dragen (1 Kron. 23:26), nemen de taak van bedienaars van het Woord op zich. Ze maken de wet voor het volk begrijpelijk en we kunnen zien dat ze dat met grote zorg doen (vs. 9). Zij lezen duidelijk voor. Dit is van groot belang! Hoe vaak komt het niet voor dat dienaars des Heren te onverstaaanbaar of te snel of slordig lezen, en zich dan haasten om zelf te gaan spreken. Het is belangrijker om naar het Woord van God te luisteren dan naar het hunne. Maar hier gaat het er in de eerste plaats om het volk in direct contact te brengen met de wet. Daarna de betekenis ervan te geven en haar ten slotte begrijpelijk te maken (vs. 9). De Levieten vervullen de rol van onderwijzers en dat treft te meer omdat ook kinderen het onderwijs volgden, iets dat eigenlijk nooit vergeten moet worden. Een goed onderwijzer houdt niet eerder op dan wanneer al zijn leerlingen hebben begrepen wat hij hun heeft willen uitleggen.

De dag waarop Ezra dit doet en het gevolg daarvan kan met recht 'een heilige dag voor de HEERE uw God' worden genoemd. Hij richt zich zowel tot het geweten als tot het hart van het volk. Het resultaat is treffend: 'Heel het volk huilde namelijk toen ze de woorden van de wet hoorden' Maar Ezra zei tegen hen:

'Deze dag is heilig voor de HEERE uw God. Rouw dan niet en huil niet', en ook: 'Weest niet bedroefd, want de vreugde van de HEERE, dat is uw kracht' (vs. 10 en 11). Laten we dit verheven woord nooit vergeten! Verootmoediging, hoe kostbaar en noodzakelijk ook, geeft

geen kracht. Als het er om gaat aan moeilijkheden het hoofd te bieden vinden we kracht door ons met de Heer bezig te houden die we door Zijn woord kennen. Dit te bedenken is een onuitsprekelijke bron van blijdschap voor onze zielen en 'de vreugde in de Heer is onze kracht'. Is dit ook niet de aanbeveling van de apostel Paulus aan de Filippiërs. Hij die door rampen beproefd is en het zelf heeft ondervonden zegt: 'Verblijdt u altijd in de Heer!'. In een ander vers (Jes. 30:15) vinden we een tweede waarheid: 'Door terugkeer en rust zou u verlost worden, in stilheid en vertrouwen zou uw sterkte zijn'. Hoe dikwijls hebben we dat niet ondervonden! Terwijl de vijand zich roert en zijn aanvallen verdubbelt, blijft de gelovige rustig. Hij leeft in het volle bewustzijn dat elke activiteit van hemzelf het werk van God alleen maar verzwakt en met de volkomen zekerheid dat God kan handelen zonder hem.

In Nehemia gehoorzaamt het volk aan het Woord dat tot hen komt, het houdt op met rouw te bedrijven en huilen en begint zich zeer te verheugen. Ze hebben het begrepen! Mocht dit bij ons ook zo zijn!

Evenals in Ezra 3 - in onze beschouwing van dit boek geven we daarvan de reden aan - gaat Nehemia stilzwijgend voorbij aan de grote verzoendag die op de tiende van de zevende maand plaats vindt. Maar de familiehoofden, de Levieten en de priesters komen op de tweede dag van deze maand bij Ezra samen om 'inzicht te krijgen in de woorden van de wet' (vs. 14). Zij die het volk niet juist hebben onderwezen komen nu bijeen om zelf door God onderricht te worden.

Zo moet het altijd zijn met de arbeiders des Heren. Het is niet voldoende dat zij anderen leren. Ze zijn zelf zwak en kennen maar

ten dele. Zij moeten zelf nieuw licht in het Woord vinden om het te kunnen verstaan. Dat zien we hier gebeuren: zij leren door het onderricht uit de Schriften iets wat ze nog niet weten. ‘Zij vonden in de wet geschreven dat de HEERE door de dienst van Mozes had geboden dat de Israëlieten in loofhutten zouden wonen tijdens het feest in de zevende maand, en dat het overal zouden doen horen en een boodschap zouden laten gaan door al hun steden en in Jeruzalem, en zouden zeggen: Ga naar buiten, naar de bergen en breng loof van de olijfboom, loof van de olijfwilg, loof van de mirte, loof van de palmboom, en loof van andere dicht bebladerde bomen, om loofhutten te maken, overeenkomstig wat voorgeschreven is’ (vs. 15 en 16; vgl. Lev. 23:33-44). Als zij dit gehoord hebben, maken zij het aan het volk bekend en haasten zich om ze te maken. Ze weten nu allemaal hoe het Loofhuttenfeest gevierd moet worden. ‘Toen ging het volk eropuit en ze haalden loof en ze maakten loofhutten voor zichzelf, ieder op zijn dak, en in hun voorhoven en in de voorhoven van het huis van God, en op het plein van de Waterpoort en op het plein van de Efraïmpoort’ (vs. 17). De Israëlieten hadden dit meer gedaan sinds de dagen van Jozua (vs. 18). Onder Ezra is het feest wel gevierd (hfdst. 3), maar niet volgens de bijzonderheden van het bevel. Het heeft toen alleen betekend dat het land na de ballingschap weer voor het volk is geopend. Maar in Nehemia wordt het feest gevierd volgens de voorschriften van de wet, en die gebeurtenis is het heerlijke gevolg van de vurige ijver van allen om het onderricht van het Woord aan te nemen.

Het kan ons vreemd voorkomen dat een zo duidelijk en uitdrukkelijk gedeelte tot dan toe aan de aandacht van priesters en Levieten is ontsnapt. Dat is echter een verschijnsel dat zich steeds weer voordoet

in de geschiedenis van het volk van God. Nog veel belangrijker waarheden, zoals bijv. de komst van de Heer, hebben gedurende achttien eeuwen verborgen kunnen liggen, ofschoon het nieuwe testament er vol van is. Dat komt omdat de werkzaamheid van de Geest van God nodig is om deze dingen te ontdekken. Het grootste menselijke inzicht is niet in staat is ze te onderkennen.

We vinden in Ezra en Nehemia het Loofhuttenfeest als een voorafschaduwning van de toekomst van Israël. Dit wordt als het ware ook uitgebeeld in de twijgen en palmtakken bij de intocht van de Heer Jezus in Jeruzalem in Mattheüs 21:8, Marcus 11:8 en Johannes 12:12 als de scharen Hem als de Zoon van David en de Koning van Israël erkennen. In Lukas 19 vinden we geen palmtakken of twijgen.

Zeker, de discipelen prijzen de Koning die komt in de naam des Heren, maar zij zeggen: 'Vrede in de hemel', en niet: 'Vrede op aarde' (vgl. Luk. 2:14) en men vindt daar dat Jezus weent over Jeruzalem (vs. 41). Het ware Loofhuttenfeest, het uiteindelijke, zal pas in de toekomst gevierd worden, volgens Zacharia 14:16. Maar daar zal de dag van de grote rouwklacht aan vooraf gaan (Zach. 12:10-14). Dit vinden we niet in Ezra of Nehemia en ook niet in de evangeliën. In zekere zin mogen wij, als gelovigen, het Loofhuttenfeest vieren als een voorafschaduwning van de heerlijkheid. Er was 'zeer grote blijdschap' (vs. 18) of zoals de apostel Petrus zegt 'een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde' (1 Petr. 1:8). Van de eerste tot de laatste dag van het feest wordt het Woord des Heren aan het volk voorgelezen. Dat is alleen in staat de vreugde in aller hart te bestendigen.

Hoofdstuk 9 - Verootmoediging, afzondering, belijdenis

Het Loofhuttenfeest is het laatste van de drie Joodse feesten (Lev. 23). In het hoofdstuk dat nu voor ons ligt, is echter geen sprake van levitische inzettingen. Pas op de 24e dag, dus na de 23e, de laatste grote dag van het Loofhuttenfeest, komen de kinderen Israëls bijeen in rouwgewaden en met aarde op hun hoofd (vs. 1). Deze daad heeft niets te maken met de grote verzoendag, die op de 10e van de maand moest plaats hebben en die Ezra en Nehemia met reden weglaten.

Dit hoofdstuk is een soort aanvulling van Ezra 10, waarin we zien dat het volk zich heeft afgezonderd van de verbintenissen die het door huwelijken met personen uit de volken is aangegaan en die het geslacht van Israël verbinden met de vijanden van de Heer en zijn volk. Maar de zuivering die onder Ezra tot stand is gekomen, is niet voldoende. Het volk heeft de plicht om het kwaad te oordelen. Als het kwaad niet beleden wordt, zullen de verlost onherroepelijk terugvallen in de onheilige verbintenissen die zij net hebben verbroken. We bedoelen de vermenging met vreemdelingen. Om werkelijk van die vermenging bevrijd te worden is er meer nodig dan zich gescheiden te houden van deze of gene schandelijke zonde, zoals de onheilige verbintenissen van voorheen. Er moet een waarachtige veroordeling zijn van de toestand van het hart die daartoe geleid heeft. Deze veroordeling vinden we hier in hoofdstuk 9.

Deze feiten houden een diepgaand onderricht voor ons, gelovigen, in. We hebben niet alleen deze of gene begane fout te oordelen, maar ook de wereldsgezindheid die de oorzaak is van onze verkeerde

daden. We moeten ons werkelijk van de wereld afzonderen. Dat kan ons alleen bewaren voor de grove zonden die het treurig gevolg zijn van die vermenging.

Verootmoediging en belijdenis van schuld zijn noodzakelijk opdat het volk zich werkelijk kan afzonderen. Wat zijn die beide dingen in onze tijd moeilijk te vinden, bij individuele personen of in vergaderingen wanneer er fouten zijn begaan. Als men geroepen wordt een duidelijk zichtbaar kwaad te oordelen zal men er vrij makkelijk in toestemmen zich gemeenschappelijk te verootmoedigen. Het is iets anders als deze daad de verplichting met zich meebrengt dat elk persoonlijk zijn zonden en ongelijk bekend. Men zal liever elk compromis aanvaarden, dan dat te doen. Wat is het volk van de Heer toch een hardnekkig volk is, dat zich niet wil buigen en zich voor God niet vernederen wil. In dit hoofdstuk zien we dat niet. Het volk verootmoedigt zich werkelijk en allen vasten in rouwgewaden en met aarde op hun hoofd (vs. 1); dat betekent rouw, droefheid en berouw. Zij tonen hun verootmoediging echter niet slechts door deze uitwendige tekenen, maar zij wordt in daden omgezet: 'zij zonderden zich af van alle vreemdelingen' (vs. 2). Waar hebben zij daarvoor de kracht gevonden? Bij dezelfde bron als waaruit zij eerder hebben geput. Tijdens het Loofhuttenfeest laat het volk werkelijk zien dat 'de vreugde in de Heer hun kracht' is. Met de kracht die zij daardoor hebben gekregen zijn ze in staat zich te verootmoedigen en zich zonder uitstel af te zonderen van het kwaad met erkenning van hun verkeerde toestand. Ware verootmoediging en belijdenis van schuld worden onmiddellijk gevolgd door de daad, dat lijdt geen uitstel. 'Het nageslacht van Israël zonderde zich af van alle vreemdelingen. Ze gingen staan en beleden hun zonden en de ongerechtigheden van hun vaders' (vs. 2).

We vinden nog een andere machtige en gezegende invloed in vers 3: ‘Nadat zij op hun plaats waren gaan staan, lazen zij voor uit het wetboek van de HEERE, hun God, gedurende een vierde deel van de dag; en op een ander vierde deel van de dag deden zij belijdenis en bogen zich neer voor de HEERE, hun God’. Zonder het Woord kan geen enkele belijdenis volledig zijn want daardoor leren we begrijpen wie God is, wat in strijd is met zijn Wezen en wat we zelf geweest zijn. We zien bovendien dat de belijdenis van het volk recht evenredig is met wat het Woord hun openbaarde: een kwart van de dag voor het lezen van de wet en een kwart van de dag voor de belijdenis. In het boek van de wet (8:3 en 12) hebben ze de bron van hun kracht leren kennen en uit hetzelfde boek leren ze hun toestand veroordelen en die zonder voorbehoud belijden.

De Levieten spelen in dit alles een prachtige rol. Zij hebben het volk onderwezen, daarna trouw hun dienst volbracht en hebben inzicht verkregen in de bijzondere dingen van de wet. Daardoor zijn ze tot nauwkeuriger kennis gekomen van wat vroeger al geopenbaard is. We zien hier hoe zij op de verhoging gaan staan en ‘riepen met luide stem tot de HEERE, hun God’ (vs. 4). Door hun trouw en hun gemeenschap met God zijn zij geschikt om in het openbaar de mond van de vergadering te zijn als het er om gaat schuld te belijden. Deze belijdenis, die het 9e hoofdstuk van vers 5 tot 38 vult, is heel opmerkelijk. De Levieten beginnen met een lofprijzing. Als men God toebehoort, kan men inderdaad niet voor zijn aangezicht verschijnen zonder te erkennen dat Hij, die men heeft onteerd, genadig en barmhartig is. ‘Maar bij U is vergeving, opdat U gevreesd wordt’ (Ps. 130:4). Dat heeft David ook zo gevoeld als hij zegt: ‘Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd’ (Ps. 51:6).

De lofprijzingen die tot God gericht worden houden het volgende in:

In de verzen 5 tot 7 prijst het volk God als de Schepper en Onderhouder van alle dingen, als de 'Ik ben', de HEERE.

In de verzen 7 en 8 erkent het volk Hem als de God der beloften, die Abraham uitgekozen en uitgeleid heeft.

In de verzen 9 tot 11 prijst het Hem als de Verlosser en Overwinnaar van de vijand, als degene die zijn volk uit Egypte gered heeft.

De verzen 12 tot 15 maken melding van hun *verantwoordelijkheid*. God heeft hun de wet gegeven en daaraan hadden zij moeten gehoorzamen, nadat Hij hen door genade tot aan de voet van de Sinaï geleid had. Zelfs na de Sinaï heeft Hij hun zijn hulp getoond (vs. 15) door hen van water te voorzien en hen te voeden in de woestijn. Hij heeft hen uitgenodigd het land Kanaän in bezit te nemen. 'Maar zij en onze vaders hebben overmoedig gehandeld. Zij zijn halsstarrig geweest en hebben niet naar Uw geboden geluisterd. Zij hebben geweigerd te luisteren en zij hebben niet gedacht aan Uw wonderen die U bij hen had gedaan'. Meer nog, zij hebben God, hun Leidsman, verlaten door zichzelf een leider te kiezen die hen naar terug Egypte zou moeten brengen. Tenslotte hebben zij God op het hoogst veracht door het maken van het gouden kalf en Hem grote smaad aangedaan. En zo zijn zij veroordeeld om veertig jaren door de woestijn te zwerven. In weerwil van dit alles heeft God Zich ten opzichte van hen een genadig God betoond, naar de mate waarin zijn heilige wet Hem veroorlooft dit karakter te openbaren (vs. 17). Hun

opstandigheid heeft een eind gemaakt aan al zijn wegen in genade met hen en toch heeft de Here over hen gewaakt (vs. 21).

Vers 22 tot 27. Zij nemen tenslotte, louter door genade, het beloofde land in bezit. Dit kunnen we lezen in de laatste hoofdstuk van Numeri. En door Gods grote goedheid ‘hebben zij als in een lusthof geleefd’ (vs. 25). Ze zijn nauwelijks in het land als zij opnieuw in opstand komen en ondanks alles ‘hebben zij grote godslasteringen gepleegd’ (vs. 26). Toen heeft Hij hen overgeleverd in de macht van hun tegenstanders en ondanks alles verlost Hij hen vele malen (vs. 28-31). Ook onder het koningschap komen zij telkens weer in opstand. De profeten waarschuwen hen tevergeefs. En toch rekent God niet voorgoed met hen af (vs. 31).

Eindelijk (vs. 32-37) erkennen zij, van de grootste tot de kleinste, dat de weg die God met hen gegaan is volmaakt is: ‘U bent echter rechtvaardig geweest in alles wat ons overkomen is. Want U hebt getrouw gehandeld, maar wij hebben goddeloos gehandeld’. Zij proberen zichzelf niet te rechtvaardigen of zich te onttrekken aan de gevolgen van hun zonden: ‘Zie, vandaag zijn wij slaven, en het land dat U aan onze vaders hebt gegeven om de vrucht en het goede daarvan te eten, zie, wij zijn slaven daarin. De opbrengst ervan verschaft veel rijkdom aan de koningen die U over ons aangesteld hebt vanwege onze zonden. Zij heersen over onze lichamen en over onze dieren naar hun godddunken, en wij zijn in grote benauwdheid’.

Deze belijdenis is eenvoudig, volledig en waarachtig, zonder verontschuldigen en uitvluchten. Allen erkennen schuld van het begin af en aanvaarden het oordeel dat daarvan het gevolg is. Maar

hieruit spreekt ook de onuitputtelijke genade en barmhartigheid van God, die hen tot op dat ogenblik toe geleid heeft.

We willen hieraan nog een belangrijke opmerking voor het volk van God in alle tijden, dat in zonden gevallen is, toevoegen. Drie dingen zijn noodzakelijk: ootmoed, afzondering van het kwaad en belijdenis, en wel in de volgorde die we in het begin van dit hoofdstuk vinden. Ootmoed zonder afzondering en belijdenis is van geen waarde. Afzondering zonder ootmoed en belijdenis is een daad die van geestelijke hoogmoed getuigt en slechts op een sektarische geest wijst. Openlijke belijdenis, zonder enig voorbehoud, omvat noodzakelijkerwijs de beide andere dingen. Onze trotse en hopeloos boze harten hebben meestal de meeste moeite om daarmee in te stemmen. Als er geen belijdenis plaats heeft, is er geen waarachtigheid in de afzondering en heel spoedig zal deze door een terugval worden gevolgd, hetzij bij individuele personen, hetzij in vergaderingen. Laten we dus een voorbeeld nemen aan dit kleine ootmoedige volk dat ‘met luide stem’ roept tot de Here, hun God.

In vers 38 zien we dat dit volk het verbond vernieuwt. ‘Op grond van dit alles sluiten wij een vaste overeenkomst en stellen die op schrift, met het zegel van onze vorsten, Leviëten en priesters’. We weten dat zij deze niet kunnen houden omdat ze een volk naar het vlees zijn dat onder de wet leeft. Toch kunnen ook wij uit deze vernieuwing van het verbond een ernstige les leren voor onszelf. Na belijdenis van onze schuld moeten we weer beginnen om te wandelen op een nieuwe grondslag. Dat is een werkelijke afzondering van de wereld die ons in het kwaad heeft meegesleurd. Wij horen voortaan in de

wereld te wandelen, te midden van het kwaad, als vreemdelingen die een ander vaderland zoeken.

Hoofdstuk 10 - Vernieuwing van het verbond

Na de belijdenis vinden we, zoals we hierboven gezien hebben, de vernieuwing van het verbond, net zoals dat eerder onder koning Josia heeft plaats gevonden (2 Kon. 23:3). Dit verbond is op de wet gegrond. Daarom wordt het al net zo snel geschonden als dat van de Sinai en als elk ander verbond dat onder dezelfde voorwaarden gesloten is. Maar deze verbonden bieden de mens de gelegenheid om grondig te ervaren wat het vlees is en daarom is de wet, als eis, noodzakelijk.

Natuurlijk kunnen we dit hoofdstuk niet zomaar op onszelf toepassen omdat onze betrekkingen met God berusten op de genade. Maar we kunnen wel de vernieuwing van de gemeenschap met God erin zien als onze ontrouw haar heeft doen verdwijnen.

We vinden hier een heel belangrijk feit: als de belijdenis van schuld waarachtig en volledig is, vinden we niet alleen de gemeenschap met God terug, maar ook de gemeenschap met elkaar. De oversten van het volk, de landvoogd, de priesters en Levieten en de familiehoofden zetten hun zegel onder het verbond, in totaal 84 personen die meer dan 40.000 mensen vertegenwoordigen. Daarna wordt gezegd: 'De rest van het volk, de priesters, de Levieten, de poortwachters, de zangers, de tempeldienaren, en al wie zich had afgezonderd van de volken van de landen om de wet van God te houden, hun vrouwen,

hun zonen en hun dochters, al wie kennis en inzicht had, verbonden zich met hun broeders en hun vooraanstaanden en namen met een zelfvervloeking en een eed de verplichting op zich dat ze zouden wandelen volgens de wet van God, die gegeven was door de dienst van Mozes, de dienaar van God, en dat zij alle geboden van de HEERE, onze Heere, al Zijn bepalingen en Zijn verordeningen, in acht zouden nemen en houden' (vs. 28 en 29). We zien hier dus het gevolg van een ware verootmoediging, een werkelijke afzondering, een oprechte belijdenis. Allen, ouden en jongen, zonen en dochters, vrouwen en kinderen, priesters, zangers, Levieten, tempelhorigen, 'verbonden zich met hun broeders'. Ze aanvaardden wat hun leiders, die 84 mannen, gedaan hebben. Er is niet de minste oppositie van welke kant ook. Men ziet bij dit talrijke volk niet dat de één naar rechts en de ander naar links trekt en geen afzonderlijke klik die een onafhankelijke beslissing neemt met uitsluiting van de anderen. Ook de vrouwen en de jonge dochters hebben hun plaats bij deze algemene overeenkomst. Is dit niet heel leerzaam? God laat afwijkingen en onenigheden toe onder zijn kinderen, als belijdenis van zonden ontbreekt of onvolledig is, hetzij bij personen of in vergaderingen. Zodra de belijdenis waarachtig en volledig is en niemand er aan denkt zich te rechtvaardigen of de schuld van zich af te werpen, wordt de gemeenschap met elkaar teruggevonden.

Het verbond omvat drie punten:

1. de afwijzing van onheilige huwelijken (vs. 30), evenals in Ezra 10;

2. de volkomen heiliging van de sabbat, die het teken van het verbond is en waarvan de viering het karakter draagt van een volstrekte afzondering van de volken (vs. 31); en
3. het sabbatsjaar, dat wellicht nimmer strikt in acht genomen was sinds de wet was uitgevaardigd.

Men ziet in deze beschrijving hoezeer iedereen vertrouwd is met het positieve onderricht van de Schrift. Daarbij blijven zij echter niet. In de verzen 32 tot 34 leggen zij zichzelf geboden op die een juist inzicht in de gedachten van God tonen. Formeel is er niets geschreven dat hen opdraagt zo te handelen, maar 'in de wet staat beschreven' dat er slachtoffers gebracht moeten worden.

Dit is voldoende om te zorgen dat ieder daarvoor naar vermogen de kosten voor zijn rekening neemt. Zo ook voor het hout dat naar het huis van God moet worden gebracht. Nergens gebiedt de wet dit te verschaffen, maar zij zijn er zeker van dat ze naar Gods gedachten handelen als ze allemaal aan deze geringe dienst deelnemen. Zonder dat kunnen de offers niet gebracht worden. Wat de eerstelingen en de tienden betreft, hoeven zij zich maar te voegen naar wat uitdrukkelijk 'in de wet beschreven staat'. Zij handelen in dit alles eensgezind. Alles schijnt zo eenvoudig en makkelijk als er maar gemeenschap onder de broeders bestaat en als bovendien de dienst van het huis van God hun enige beweegreden is.

Hoofdstuk 11 - Jeruzalem weer bevolkt

We hebben al opgemerkt dat dit hoofdstuk direct aansluit bij hoofdstuk 7. Het altaar, de fundamente, de tempel en de muur zijn herbouwd. Maar 'de stad was wijd uitgestrekt en groot, maar

er woonde weinig volk in en er waren geen huizen gebouwd' (7:4). Nu rijst de vraag: Is de stad herbouwd om leeg, zonder inwoners te blijven? Waartoe dient dan de verdediging als er toch geen mensen in wonen? God heeft duidelijk gemaakt dat Hij wil dat Zijn volk zich verzamelt, eerst door middel van zijn Woord (hfdst. 8) en daarna door het van de heidenen af te zonderen (hfdst. 9). De getrouwen begrijpen nu dat zij dit samenkomen in praktijk moeten brengen en niet alleen maar het beginsel uitdragen. Jeruzalem moet weer bevolkt worden, al is het dan maar door één op de tien Joden (vs. 1).

Dit bij elkaar wonen in de heilige stad eist veel zelfverloochening en toewijding. De vrome Israëliet, zeer gehecht aan zijn erfdeel, moet dat prijsgeven. Hij moet zijn naburen, zijn wijnstok en vijgenboom achterlaten. Hij moet vrijwillig afstand doen van al die dingen waaraan hij met recht gehecht is omdat God ze hem geschonken heeft. Het enige doel is het opnieuw bevolken van Jeruzalem! Maar hij heeft de reden van dit prijsgeven begrepen. Hij heeft begrepen dat Sion 'de heilige stad' is (vs.1 en 18), de stad die God uitgekozen heeft, de stad die Hij bemint boven alle woningen van Jacob. Deze beweegreden is voor hem dus voldoende om haar meer lief te hebben dan zijn eigen woning.

Jeruzalem is echter verwaarloosd, ligt in puin en heeft geen opgebouwde huizen. Deze toestand van de stad getuigt ervan dat zij niet is wat God wenst dat zij is (zie Ps. 87:5-7; 132:13; Jes. 33:20; Jes. 60). Maar in diezelfde tijd van verval heeft Zacharia al vóór de muur herbouwd is, ervan geprofeteerd: 'Jeruzalem zal niet ommuurd blijven, vanwege de veelheid aan mensen en dieren in haar midden' (Zach. 2:4). Jeruzalem kan toen in die tijd van verval

alleen aantrekkelijk zijn voor het volk van God als het de stad aanziet met de ogen van het geloof en kijkt naar haar toekomstige heerlijkheid. Om daarheen te gaan is een beslissing nodig die alleen door het geloof genomen kan worden en door de hoop ondersteund wordt. Het kan niet anders zijn dan een daad van liefde en vrijwillige toewijding aan de stad van de grote Koning. Een zelfverloochening waaraan niet allen deel hebben en die God ook niet van hen eist. Toch is het zedelijk herstelde volk het volkomen eens met hen die deze verantwoordelijkheid op zich nemen: 'Het volk zegende alle mannen die zich vrijwillig aanboden om in Jeruzalem te wonen' (vs. 2). Zulke dingen genieten Gods waardering.

Sprekende deze dingen ons niet van de plicht en de opdracht van de verlost in onze tijd? Evenals Jeruzalem in de dagen van Nehemia, is de gemeente vandaag de dag in verval. Maar door het Woord zijn de beginselen waarop zij gebouwd is duidelijk:

- het altaar;
- het kruis van Christus;
- het fundament;
- de opgestane Heer;
- de tempel;
- de woning van Christus te midden der zijnen;
- de muur;
- de heiligheid die zo'n woning betaamt.

Voor de gelovigen is het nu zaak om hun woningen te verlaten, met de bedoeling hun plaats in te nemen in die eenzame stad. Met een hart dat haar zeer genegen is en Gods gevoel voor haar deelt. Alleen het geloof is in staat deze toewijding te bewerken.

Kan men tegenwoordig nog zeggen dat het volk van God, hen die zich vrijwillig aan die opdracht wijden, prijst? Is het niet veel meer waar dat men het bestrijdt en veracht? Laat het hun echter genoeg zijn dat zij de goedkeuring van de Heer hebben. Zij worden op dezelfde wijze ingeschreven als degenen die in het begin met Zerubbabel zijn opgetrokken (5:3-19). Er is reden om aan te nemen dat hun namen aan de eerste lijst worden toegevoegd.

We merken ook nog op dat, niettegenstaande de verwoesting van Jeruzalem, ieder die er komt wonen, een plaats vindt om er zich te vestigen. We vinden hier hen die 'verantwoordelijk waren voor het werk buiten het huis van God' (vs. 16), hen 'verantwoordelijk voor de aanhef van de dankzegging bij het gebed' (vs. 17), hen 'die de wacht hielden bij de poorten' (vs. 19), en 'de zangers' (vs. 22). Kortom, elk vervult zijn dienst alsof alles in orde is en van Zijn kant houdt God daar rekening mee. Dit gebeurt weliswaar allemaal in een tijd van ellende en verval. Het is echter niet gering in Gods ogen dat men de door Hem ingestelde orde erkent en opvolgt, ondanks het verval, en met het oog op een toekomstige tijd waarin alles volmaakt zal zijn. Dit kleine overblijfsel van Jeruzalem heeft als hoge en kostbare opdracht in dagen van vernedering en smaad, om de dagen van Salomo's heerlijkheid in het verleden te doen aansluiten aan die van de komende heerlijkheid van de Messias.

De verzen 25 en 26 geven een opsomming van de steden van Juda en Benjamin die bewoond worden door de uit Babel teruggekeerden. Ook hierbij is de orde niet volmaakt. Juda overschrijdt zelfs enigszins de grenzen van zijn gebied bij Berseba. Maar deze gebreken gaan vergezeld van ieders oprechte wens om de plaats in te nemen die hem door God is aangewezen. Zo wonen de tempelhorigen in Ofel, een gedeelte van de stad van David dat buiten de nieuwe muur doch dichtbij de tempel ligt. Zij kunnen daar komen door de Waterpoort.

Hoofdstuk 12 - De inwijding van de muur

Dit hoofdstuk begint met een herhaling van de namen van de priesters en de Levieten die met Zerubbabel opgetrokken zijn. In de verzen 10 en 11 vinden we de opsomming van de hogepriesters, te beginnen met Jesua uit het boek Ezra. Zijn zoon Jojakim is hem opgevolgd. Eljasib, de zoon van Jojakim, die het ambt van hogepriester bekleedt in de dagen van Nehemia, is de laatste hogepriester die we in het oude testament zijn dienst zien uitoefenen. Hoofdstuk 13 schildert hem als een man wiens gedrag afkeuring verdient. Eljasib, die volgens 13:6 en 7 nog na 443 voor Christus priester is, wordt opgevolgd door zijn zoon Jjada. Van hem lezen we verder niets in de Schrift. Zijn zoon, Jonathan of Johanan (vs. 11 en 23), dus de kleinzoon van Eljasib, wordt in vers 23, evenals in Ezra 10:6, de zoon van Eljasib genoemd. Een gebruik dat bij de Joden vaak voorkomt. Als Ezra in Jeruzalem aankomt, oefent hij het priesterambt echter niet uit. Jaddua is de laatste hogepriester die in het oude testament genoemd wordt. Hij neemt zijn dienst waar onder de regering van Darius de Pers (336-330 v. Chr.). En als we de geschiedenis kunnen vertrouwen, is hij nog hogepriester bij de inval van Alexander de Grote in Palestina. Zoals vaak het geval is in de historische en profetische boeken, is dit gedeelte, even geïnspireerd als al het overige, later aan het boek Nehemia toegevoegd om de mededelingen van de gewijde schrijver aan te vullen.

In de verzen 27 tot 43 volgt dan de inwijding van de muur. Dergelijke feestelijkheden hebben herhaalde keren plaats gevonden in de geschiedenis van Israël. Zo ook als David de ark uit het huis van Obed-Edom opvoert (2 Sam. 6:12), bij de inwijding van de tempel van Salomo (1 Kon. 8:12-66). Toen de fundamenten van de tempel gelegd werden (Ezra 3:10-13), bij de inwijding van het huis (Ezra 6:16-18), en ten slotte in dit gedeelte. Deze feesten, die op één na uitdrukkingen van vreugde zijn, komen spontaan op en maken geen deel uit van de verordeningen van de wet. De blijdschap die men daarbij toont, staat steeds in verband met het huis van God.

We kunnen hieruit de vertroostende gevolgtrekking maken dat het gevoel van achteruitgang onze vreugde helemaal niet hoeft te verminderen. De zegeningen die de Heer ook nu nog over zijn gemeente uitgiet hebben evenveel waarde als in de gunstigste dagen van zijn kerk. ‘Verblijdt u altijd in de Heer’, wordt ons gezegd en dat in de dagen waarin de afval aanwezig is.

Bij de inwijding van de muur lijkt het of de Levieten, die in deze boeken nogal eens blijk geven van onverschilligheid, opnieuw weinig haast hebben om er bij te zijn. ‘Bij de inwijding van de muur van Jeruzalem zochten zij de Levieten uit al hun woonplaatsen om hen naar Jeruzalem te brengen’ (vs. 27). De zangers komen voor dit feest uit zichzelf bijeen. Ongetwijfeld in afwachting van hun dienst in het huis van God ‘hadden zij dorpen voor zichzelf gebouwd rond Jeruzalem’ (vs. 29). Vóór het feest moeten de priesters en de Levieten zich reinigen, een kenmerk van de bedeling der wet. Dit in tegenstelling tot die van de genade (Hebr. 7:27). Zonder deze reiniging kunnen zij het volk, de poorten en de muur niet reinigen.

Het feest zelf en de optocht eindigen bij het huis van God. De heiliging van Jeruzalem en van het volk heeft geen andere bedoeling dan de verheerlijking van Hem, die zo goed is daar zijn woning te maken.

(Vers 31 tot 37). Nehemia plaatst de beide koren op de muur⁵. Het eerste koor trekt naar rechts over de muur in de richting van de Mestpoort en bij de Bronpoort beklimmen zij de treden van de stad van David tegenover zich. Ze passeren het paleis van David en komen daarna bij de Waterpoort, die in het oosten de ommuring van de tempel in het zuiden afsluit. In dit belangrijkste deel van de optocht geeft Nehemia de eerste plaats aan ‘Ezra, de schriftgeleerde’ (vs. 36). Hij loopt aan het hoofd van de stoet. Het is wel treffend in dit boek te zien hoe Nehemia zichzelf wegcijfert en de minste plaats inneemt tegenover een man met geestelijk gezag die boven hem staat. Door Ezra met onderscheiding te behandelen maakte Nehemia eigenlijk plaats voor het Woord van God, dat is vertegenwoordigt in de persoon van Ezra. Hijzelf, die als landvoogd stellig het recht had in het tweede koor de eerste plaats in te nemen, volgt daarin achteraan (vs. 38). Dat koor blijft bij de Gevangendoor ten noorden van de tempel staan. De twee koren verenigen zich tenslotte in de voorhoven van het huis van God (vs. 40) om slachtoffers te offeren en de naam des Heren te prijzen.

5 Noot van de vertaler. Het blijkt nodig hier enigszins af te wijken van wat dr. Rossier geschreven heeft. Hij stelt het voor alsof beide koren zich bij de Mest(As)poort opstelden. De tekst zegt echter dat het ene koor naar rechts in de richting van de Mestpoort trok, en het andere in tegengestelde richting langs de Bakoventoren, enz. liep. Zie o.a. Elb. Bibel; ook het NBG heeft dit.

‘Zij brachten op die dag grote offers en waren verblijd, want God had hen in grote mate verblijd, en ook de vrouwen en de kinderen waren verblijd, zodat de blijdschap van Jeruzalem ver gehoord werd’ (vs. 43). Dit evenaarde in het geheel niet de heerlijkheid in de dagen van David en Salomo, maar de vreugde is net zo groot, want ze is de vreugde van een heilig volk dat het Woord van God bezit om het te leiden.

In de verzen 44 tot 47 zien we de uitwerking van de wijding van het volk aan God, ondanks de toestand van vernedering waarin het zich bevindt. Er ontbreekt nog veel. ‘In de dagen van David en Asaf, van oudsher, waren er namelijk hoofden van de zangers en voor het loflied en de lofzangen voor God’ (vs. 46). De orde ontbreekt evenwel niet. Ten eerste omdat het volk zijn toevlucht neemt tot wat in het begin door David en Salomo is vastgesteld (vs. 45). Vervolgens omdat de ijver, die altijd met grote vreugde gepaard gaat, ertoe bijdraagt de leemte te vullen (vs. 44 en 47). Zo ziet men hier dan, zij het voor korte tijd, een gevolg van de gemeenschappelijke blijdschap, de praktische beleving van de eerste liefde.

Hoofdstuk 13 - De persoonlijke kracht van het geloof

Het volk heeft bij verschillende gelegenheden blijk gegeven van belangstelling en eerbied voor het Woord van God. In het begin van dit hoofdstuk zien we het opnieuw aandachtig luisteren naar wat er uit het boek van Mozes wordt voorgelezen. Zij merken die dag dat ze een voorschrift uit dit boek nagelaten hebben, want 'Daarin werd voorgeschreven bevonden dat een Ammoniet of een Moabiet tot in eeuwigheid niet in de gemeente van God mocht komen, omdat zij de Israëlieten niet met brood en water tegemoet gekomen waren, en men Bileam tegen hen had ingehuurd om hen te vervloeken; onze God had de vloek echter veranderd in een zegen. Het gebeurde, toen zij de wet hoorden, dat zij alle mensen van allerlei herkomst afzonderden van Israël' (vs. 1-3).

Het is niet verwonderlijk dat de gedachte om zich van Ammon en Moab af te zonderen niet in de gedachten van het volk zelf is opgekomen. Deze beide volken zijn naar het vlees broedervolken van Israël en, ondanks hun verfoeilijke afkomst, nazaten van de 'rechtvaardige Lot'. Lot kan als een broeder van Abraham beschouwd worden en is in zekere zin even verwant met Israël als de nakomelingen van de 'onheilige' Ezau.

De teruggekeerde ballingen hebben zich al afgezonderd van alle vreemdelingen (9:2) en van de volken van de landen (10:28). Maar tot op die dag hebben zij geen rekening gehouden met dit gemengde volk. Ze zijn met hun aanwezigheid vertrouwd geraakt. Toch worden ze in het Woord van God nadrukkelijk genoemd, maar zij hebben er geen acht op geslagen. Inderdaad zegt Deuteronomium 23 in de verzen 3 tot 6: 'Een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs hun nakomelingen van de tiende generatie mogen tot in eeuwigheid niet in de gemeente van de HEERE komen, vanwege het feit dat zij u onderweg niet met brood en water tegemoetgekomen zijn toen u uit Egypte wegtrok; en omdat hij Bileam, de zoon van Beor, uit Pethor in Mesopotamië, tegen u ingehuurd heeft om u te vervloeken. De HEERE, uw God, wilde niet naar Bileam luisteren, maar heeft de vloek voor u in een zegen veranderd, omdat de HEERE, uw God, u liefhad. U mag vrede en het goede voor hen niet zoeken, al uw dagen, tot in eeuwigheid'.

Deze dingen zijn dan al ongeveer duizend jaren geleden gebeurd. Het is belangrijk om op te merken dat de tijden sindsdien de schuld van Ammon en Moab niet in het minst kleiner hebben gemaakt. Het vonnis dat God over hen heeft uitgesproken blijft gehandhaafd omdat God de Onveranderlijke is en duizend jaren voor Hem zijn als één dag.

Men meent vaak dat er verjaring is ten aanzien van de zonde die vroeger tegen Christus of tegen het volk van God is begaan. Waarom, zo zegt men, moeten die dingen weer in herinnering worden gebracht? Het is al zó lang geleden gebeurd dat niemand ze zich meer herinnert. Moeten we er nu dan nog rekening mee houden? Zulke redeneringen

vinden wij, met onze zondige natuur, altijd aantrekkelijk. De gedachte om het kwaad door de vingers te zien lijkt op het eerste gezicht erg aanbevelenswaardig. We vergeten dan echter dat we de kwestie van Gods standpunt uit behoren te zien. Wat denkt Hij van de smaad Hem of zijn volk aangedaan? Het is een feit dat Hij al in het begin een definitief oordeel heeft geveld over 'al wie van gemengde afkomst waren'. In dit geval moet het volk Israël niet kijken naar wat het zelf betamelijk vindt, maar acht slaan op wat God denkt van de oneer die Zijn naam is aangedaan. De tijd heeft niets veranderd aan de zonde van Moab en Ammon, noch aan de plicht van Israël zich van hen afgezonderd te houden. In Deuteronomium staat het bevel om de vreemdelingen en de volken van de landen volkomen te verdelgen, geen verbond met hen te sluiten en hun niet genadig. Hun dochters mogen niet met hun zonen trouwen en omgekeerd zodat ze geen andere goden zullen gaan dienen. (Deut. 7:1-4).

Nu is dit hier niet het geval ten aanzien van Ammon en Moab. En de onheilige huwelijken heeft het volk al veroordeeld en zich ervan gereinigd (Ezra 10). Het gaat er meer om die beide volken niet langer als een deel van de gemeente van de Heer te beschouwen. Zodra het volk dan ook de woorden betreffende Ammon en Moab hoort, zonderen zij het gemengde volk van Israël af. Helaas heeft de hogepriester Eljasib zelf al een voorbeeld van ontrouw gegeven en zowel zijn bevoorrechte positie als zijn gezag maken die afwijking van de wet des te verfoeilijker. Eljasib is een bloedverwant van de Ammoniet Tobia, die in hoog aanzien staat bij de aanzienlijken van Juda, zijn eedgenoten. Hij is, zoals we al eerder gezien hebben, de schoonzoon van Sechanja, de zoon van Perekja, een man van priesterlijk geslacht (6:18). Misschien is dat dezelfde persoon die

zich tegen het wegzenden van de vreemde vrouwen heeft verzet (zie Ezra 10:15). Bovendien lezen we in vers 28, dat een kleinzoon van Eljasib de schoonzoon is van de Horoniet Sanballat, een Moabiet. Zo heeft het geestelijk hoofd van twee kanten het gebod van Mozes geschonden, n.l. door een politiek verbond met Ammon (want er wordt niet gezegd dat hij een zwager is van Tobia), en door huwelijksverbintenis met Moab.

Het verbond met Tobia heeft Eljasib ertoe gebracht hem niet alleen een plaats te geven in de vergadering van Israël maar ook een woning in het huis van God! Hij heeft 'een grote kamer voor hem gemaakt; daar brachten zij vroeger steeds het graanoffer, de wierook, de voorwerpen, de tienden van het graan, van de nieuwe wijn en de olie - overeenkomstig het gebod voor de Levieten, de zangers en de poortwachters - en het hefoffer voor priesters '(vs. 5).

Als Eljasib, net als het volk, in onwetendheid heeft gehandeld is hij daarvoor als hogepriester niet te verontschuldigen. Hij heeft ook niet het voorbeeld van de vergadering gevolgd. Die heeft na het horen van de wet dadelijk het gemengde volk van Israël afgezonderd. Wat een schande voor het geestelijk hoofd van het volk van God! Hij heeft zich boven de wet van God geplaatst, boven het geschreven Woord door een ergerlijk voorbeeld te blijven geven. En het volk heeft hem laten begaan!

De terugkeer van Nehemia is ervoor nodig om aan dit heiligschennend misbruik een eind te maken. Ten tijde dat deze dingen gebeuren, is hij bij de koning in Susan, omdat zijn verlof verstreken is (vs. 6; vgl. 2:6). Maar als hij terugkomt kan zo'n toestand hem niet ontgaan. En al wordt het door de hele vergadering getolereerd, voor

Nehemia is dit onmogelijk. Deze man Gods aanvaardt geen enkele verontschuldiging voor het kwaad. Hij houdt geen rekening met de positie van degene die het bedrijft en spaart hem niet. Onmiddellijk reinigt hij het huis van God, de kamers die bezoedeld zijn door de aanwezigheid van die Ammoniet. Hij geeft ze hun oorspronkelijke bestemming weer terug nadat hij alle huisraad van Tobia naar buiten gegooid heeft.

Maar wat een gevolgen heeft de zonde van Eljasib, een man van aanzien, met zich meegebracht in alles wat met het heiligdom verband houdt! De tienden worden niet meer ingezameld omdat er geen plaats meer is om ze op te bergen. Omdat het de Levieten en de zangers op die manier aan de nodige levensbehoeften ontbreekt, zijn zij elk naar hun akker gegaan. Zo heeft de dienst van het huis van God geleden onder de afwezigheid van de Levieten. Die ene zonde heeft onberekenbare gevolgen gehad voor wat het middelpunt van het godsdienstig leven van het volk moet zijn. Nehemia neemt tegenover deze wanordelijke toestand geen aarzelende houding aan. Net zoals hij dat niet heeft gedaan ten aanzien van de kamer van Tobia. Men heeft het huis van God aan zijn lot overgelaten dus mag er niet langer getreuzeld worden. De eerste energieke daad heeft een tweede tot gevolg. Nehemia brengt de leiders bij elkaar en zet hen weer op hun post (vs. 11). Hij vertrouwt de uitdeling van de tienden toe aan een priester, een schrijver en een Leviet. Dat zijn mannen die hun dienst in de onmiddellijke omgeving van het huis van God uitoefenen en daarnaast ‘betrouwbaar geacht werden’.

De ontrouw in hoge kring begaan heeft nog andere gevolgen. We mogen tenminste aannemen, dat het in de verzen 15 tot 18 vermelde

feit het resultaat is van het verslappen van de dienst. De sabbat wordt niet meer in acht genomen! Het volk heeft al heel gauw nagelaten te doen wat het in betere dagen, door de eerste liefde gedreven, voor de Levieten gedaan heeft (12:47). Maar het is nog erger dat het nu ook ten aanzien van de sabbat te kort geschoten is in wat ze bij de vernieuwing van het verbond zo plechtig heeft beloofd (10:31). De sabbat is in de wet een instelling van essentiële betekenis. Dit gebod is het enige van de tien dat niet op een zedelijke basis berust. Het is eenvoudig de uitdrukking van de wil van God dat Hij in zijn Woord heeft ingesteld. De sabbat 'zal tussen Mij en de Israëlieten voor eeuwig een teken zijn'. Het in acht nemen ervan is slechts een kwestie van gehoorzaamheid, zonder dat men er redenen bij kan aanvoeren die iets met het geweten te maken hebben. Dit is nu juist zijn voornaamste betekenis.

Wat gaat Nehemia nu doen. 'In die dagen zag ik in Juda mensen die op de sabbat de wijnpersen aan het treden waren en die hopen graan brachten en die op ezels laadden, en ook wijn, druiven en vijgen en allerlei andere lasten. Zij brachten die naar Jeruzalem op de sabbatdag. Op dag dat zij dat voedsel gingen verkopen, waarschuwde ik hen. Ook woonden er Tyriërs, die vis aanvoerden en allerlei koopwaar, die zij op de sabbat aan de Judeeërs en in Jeruzalem verkochten' (vs. 15 en 16). De zorg voor persoonlijke belangen en het jagen naar winst heeft de Joden van het grote gebod doen afwijken. Als gevolg daarvan laten zij toe dat vreemdelingen, de Tyriërs, hetzelfde doen. Eigen welzijn en de gemakken van het leven passen zich aan bij deze overtredingen. Zij ontheiligen de sabbat en laten dat de Tyriërs ook doen voor hun eigen gewin.

Dit verwijt Nehemia de leiders van het volk en handelt dan jegens hen zoals hij eerst jegens het hoofd van de priesters heeft gedaan. ‘Toen riep ik de edelen van Juda ter verantwoording en zei tegen hen: Wat is dit voor een wandaad die u verricht, waardoor u de sabbatdag ontheiligt? Deden uw vaders niet evenzo? En vervolgens bracht onze God al dit kwaad over ons en over deze stad. En u voegt nog eens toe aan de brandende toorn over Israël door de sabbat te ontheiligen!’ (vs. 17 en 18). Hij beperkt zich echter niet tot deze berisping; hij sluit de poorten van Jeruzalem vóór de sabbat (vs. 19). Wat hebben de poorten, die hij met zoveel volharding heeft geplaatst, voor nut als zij open blijven staan voor kwaad en overtreding? Hij neemt dat kwaad onder handen zonder enige genade. Zo werkt Gods gezag als we ons daardoor laten leiden. Nehemia neemt geen halve maatregelen nu het er om gaat het Woord van God te eerbiedigen.

In de verzen 23 tot 28 zien we een ander gevolg van Eljasibs ontrouw. Terwijl de meerderheid van het volk zich gereinigd heeft, is een zeker aantal van hen weerspanning gebleven. De ogen van de ijverige dienstknecht hebben hen spoedig ontdekt. Al worden de Ammoniet en de Moabiet niet langer in de vergadering geduld, er zijn nog afzonderlijke personen die de huwelijksbanden met Ammon en Moab niet hebben verbroken, daarin aangemoedigd door wat er in Eljasibs familie gebeurt (vs. 28). Zij hebben al volwassen kinderen, die geen Judees kennen en de Asdodietische taal spreken. Bij die twee volken is nog een ander volk gekomen, het Filistijnse, en Asdod behoort tot het gebied van Filistea. Zo zijn er in Israël's gezinnen personen opgenomen die behoren tot de drie volken die Gods volk onafgebroken vijandig gezind zijn (zonder nog van Edom te spreken). Zij hebben er kinderen verwekt naar hun beeld. Verbintenissen met

de wereld strekken Gods volk nooit ten voordeel en we zien hier niet dat de Asdodieten Judees geleerd hebben. Nehemia heeft geen medelijden met deze mannen, die zo kort na een plechtig verbond op deze manier handelen. 'Ik had onenigheid met hen en ik vervloekte hen. En ik sloeg sommige mannen van hen en trok hun de haren uit. Ik liet hen bij God: U zult uw dochters niet aan hun zonen geven en van hun dochters niemand voor uw zonen of voor uzelf nemen!' (vs. 25). Hij laat hun zien waartoe dergelijke verbintenissen Salomo, de grootste van Israëls koningen, hebben gebracht. Juist bij de Moabieten en Ammonieten heeft hij in de eerste plaats vrouwen gezocht en zich tot haar goden gewend (1 Kon. 11:1-8).

Wat moet er nu nog gedaan worden? De zoon van Jojada, de kleinzoon van Eljasib, wegjagen! 'Denk aan hen, mijn God, vanwege de ontwijding van het priesterschap, namelijk het verbond van het priesterschap en van de Levieten'(vs. 29). Zo is van dit ogenblik af het volk 'van al het vreemde' gereinigd (vs. 30).

Nehemia weet dat zijn trouw beloond zal worden. Daarvoor heeft hij het niet allemaal gedaan, maar hij is ervan overtuigd dat de Here trouw is en aan zijn dienstknecht zal denken. Zeker, van 's Heren zijde heeft hij er geen recht op, maar hij weet dat Hij met de trouw van de zijnen rekening houdt. Dat Hij, als het ogenblik van de beloning gekomen is, graag tot hen zegt: 'Voortreffelijk, goede en trouwe slaaf, over weinig ben je trouw geweest, over veel zal Ik je stellen'. In dezelfde geest zegt Paulus: 'Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Overigens is voor mij de kroon van de gerechtigheid weggelegd, die de Heer, de rechtvaardige Rechter, mij in die dag geven zal'.

Mogen wij ook aan het eind van onze loopbaan, evenals de trouwe Nehemia kunnen zeggen: ‘Denk hierom aan mij!’ (vs. 14, 22 en 31).

Heeft de gereinigde toestand die in dit hoofdstuk beschreven wordt, lang geduurd? Het is wel verootmoedigend te moeten erkennen dat hij van korte duur is geweest. Maleachi die - daaraan valt niet te twijfelen – profeteert kort na de door Nehemia verhaalde gebeurtenissen. Hij toont ons dat er bij de onverschillige houding van de priesterschap voor de dienst van God, ook nog verachting van het huwelijk, dat door God ingesteld is, op grote schaal bijgekomen is. Deze verachting zou de verontwaardiging van Nehemia opgewekt hebben.

Dit alles bevat een ernstige les voor ons. Het grootste gevaar dat de Vergadering van God in deze wereld bedreigt zit juist gelegen in de verdraagzaamheid ten opzichte van ‘het vreemde volk’. Dat is inderdaad de hoofdoorzaak van het verval van de gemeente. Het is betrekkelijk eenvoudig om je af te zonderen van ‘de kinderen van de vreemde’, in feite van ‘de wereld’. Het gevaar hen na te volgen is minder groot dan dat van het wandelen met wie eenzelfde belijdenis hebben. Zij zijn ogenschijnlijk van dezelfde oorsprong, maar zijn geen waarachtige gelovigen. Zij menen recht te hebben op een gemeenschappelijk arbeiden voor God. Onder de dekmantel van de christelijke belijdenis verlokken zij de ware gelovigen tot verbintenissen die zeer voordelig schijnen.

De Heer moge ons voor deze geest bewaren en ons bevrijden van dergelijke verbindingen. Het resultaat ervan is altijd een geestelijke verzwakking, die verder gaat dan de grenzen van de familierelatie.

Hij breidt zich uit over het gemeentelijk leven en tast de eer van God en de reinheid van zijn huis in deze wereld aan.

Het boek Nehemia leert ons hoe de gelovigen horen te wandelen in deze zware tijden waarin de achteruitgang niet meer terug te draaien is. Het is nu zaak God te verheerlijken te midden van het verval, dat alles wat in het begin was, helemaal veranderd heeft. Toch wordt het gezag van Gods Woord nog door velen erkend en hooggehouden en dat is een karakteristieke trek in tijden van verval. Want we zien inderdaad hoe ook sinds Ezra's komst te Jeruzalem het Woord van God bij elke gelegenheid een grote rol speelt, dat er naar geluisterd wordt en dat het naar waarde geschat wordt. In het boek Nehemia zien we dat het volk zijn toevlucht neemt tot het Woord en zich eraan onderwerpt. Het 'zoals geschreven is' speelt een hoofdrol in dit boek. De wens 'om de woorden der wet te onderzoeken' drijft de familiehoofden er toe te komen luisteren.

Het volk zelf vraagt om voorlezing ervan en luistert ernaar. Ezra en de Levieten lezen het in aller tegenwoordigheid voor. Zo heeft Ezra, de vertegenwoordiger van het Woord, ook de leiding bij de inwijding van de muur. Ten slotte zien we in het zojuist overdachte hoofdstuk dat het volk door middel van het boek der wet zijn plichten leert verstaan.

De 'geopende Schriften' kenmerken Nehemia's boek. Zij komen deze man Gods te hulp bij al zijn actief optreden, maar zijn werk zelf bestaat niet in het onderzoek van de Schriften. Dit kenmerkt eerder de dienst van Ezra. Deze laatste kan men de man van de verootmoediging noemen. Maar die verootmoediging sluit zijn ferme voornemen om het volk er toe te brengen zich van het kwaad af te

zonderen, in het geheel niet uit. Ezra is bovendien de man die het Woord van God weer in ere herstelt. Door het hele boek Nehemia zien we de grote betekenis van de Schriften, hetzij door Ezra of door de spontane aanvaarding ervan door het volk.

Wat de persoon van Nehemia aangaat, zien we hoe hij van het begin af onafgebroken werkt om het kleine hoopje volk te herstellen en te verdedigen. De enorme arbeid van de wederopbouw van de muren hangt helemaal van zijn initiatief af. Zijn ijveren tégen het kwaad is echter even vurig als vóór het goede. Hij onderhoudt de edelen en familiehoofden die hun broeders hebben afgeperst en geeft persoonlijk een voorbeeld van zelfverloochening. Want ijver zonder deze laatste is van weinig waarde. Hij is de eerste die het verbond tekent en onderwerpt zich trouw daaraan. Bij de inwijding neemt hij de laatste plaats in en geeft Ezra de eerste. Ten slotte toont hij een ferme daadkracht als hij ziet dat het kwaad de vergadering binnensluipt onder bescherming van de hogepriester zelf. Zonder enige aarzeling, noch respect voor Eljasib, werpt hij alles wat van Tobia is, naar buiten. Hij berispt de leiders over de behandeling van de Levieten, zoals hij hen eerder terecht gewezen heeft over de manier waarop zij hun broeders hebben bejegend. Hij komt op voor het houden van de sabbat en twist met de edelen van Juda. Hij vermaant de handelaars die op die dag hun koopwaar naar Jeruzalem brengen. Hij twist, hij vervloekt, hij slaat zelfs hen die in ondanks hun eed de vreemde vrouwen niet hebben verstoten. Van Nehemia kan gezegd worden wat van Eén die groter is dan hij en van wie hij niet waard is de schoenriem los te maken, geschreven staat: ‘De ijver voor Uw huis heeft mij verteerd’. Evenals de Goddelijke Meester weet ook

hij een gesel van touwen te maken om de verkopers en hen die het priesterschap ontheiligd hadden, weg te drijven.

Zo'n ijver is vandaag de dag ook noodzakelijk. Hoe vaak hoort men zeggen: 'Laten we het kwade maar verdragen, laten wij het niet oordelen maar wachten totdat God het oordeelt'. Dat zijn mooi klinkende woorden, maar daarom niet minder gevaarlijk. Wat zou er van de vergadering van Israël zijn geworden als Nehemia prat gegaan was op zulke beginselen? Laat hij ons voorbeeld zijn, maar volgen we vóór alles het voetspoor van Christus. De kracht van de Heilige Geest hebben we net zo zeer nodig als de liefde en de genade. De één moet zijn plaats niet aan de ander afstaan. Ze zijn allebei even nuttig voor de welstand van het volk van God. Deze eigenschappen worden in de boeken Ezra en Nehemia nogal eens gescheiden. Bij mannen Gods zien we in het algemeen de één of andere karaktertrek die in het oog springt; de energie van een Petrus, de mildheid van een Johannes; en in latere tijd, als minder groot voorbeeld, de moed van een Luther en de gematigdheid van een Melanchton.

Alleen in Christus zijn alle eigenschappen van de dienstknecht Gods onlosmakelijk verenigd en volmaakt in evenwicht. Zijn ziel is, zoals iemand eens gezegd heeft, een klavier waarvan elke toets op het gewenste moment zijn klank laat horen. Zo ontstaat een volmaakte harmonie onder de vingers van de soevereine Meester die er wonderschone en goddelijke akkoorden uit laat klinken!

Schets van Jeruzalem volgens Nehemia 3

